

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om oljeskyddsfonden och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om oljeskyddsfonden genom vilken 1974 års delvis föråldrade lag med samma namn upphävs. Avsikten med propositionen är att förnya särskilt de bestämmelser som gäller ersättning av oljeskyddsfondens medel så, att fondens subsidiära skyldighet att ersätta kostnader för oljeskador, bekämpning av oljeskador och återställande av miljön kommer fram tydligare. Däremot föreslås inga ändringar i fråga om fondens syftemål eller i fråga om den oljeskyddsavgift som bärs upp för oljeprodukter.

Den föreslagna lagen avses garantera att de som utsatts för en oljeskada har rätt till ersättning från oljeskyddsfonden i sådana fall då ersättningen inte kan bäras upp hos den som orsakat oljeskadan, eller då han inte kan påträffas. Under samma förutsättningar skall fonden också ersätta kostnaderna för bekämpning av oljeskador och för återställande av förorenad miljö. Vid stora oljeolyckor där ansvarsfrågorna är problematiska skall lagen vidare göra det möjligt att snabbt betala ut förhandsersättning.

Oljeskyddsfonden skall alltså ersätta kostnaderna för förvärv av bekämpningsmateriel och upprätthållande av bekämpningsberedskap till de kommunala myndigheterna för bekämpning av oljeskador i enlighet med den fastställda planen för bekämpning av ol-

jeskador. Dessa ersättningar betalas till de regionala räddningsmyndigheter som svarar för kommunernas räddningsuppgifter, och det föreslås att också kommunernas uppgifter i samband med bekämpningen av oljeskador skall föras över till dem.

På basis av prövning kan av oljeskyddsfondens medel alltså beviljas ersättningar för kostnaderna för sanering av oljeförorenad mark samt ersättningar till staten och landskapet Åland för kostnaderna för förvärv av materiel för bekämpning av oljeskador orsakade av fartyg. Dessutom kan fonden på basis av prövning bevilja bidrag för annan verksamhet som är nödvändig med tanke på bekämpningen av oljeskador eller upprätthållandet av bekämpningsberedskapen.

I propositionen föreslås vidare att bestämmelserna om uppgifter i samband med bekämpningen av oljeskador ändras så att kommunerna sörjer för bekämpningen av oljeskador i samråd med varandra inom det område där räddningsväsendet är verksamt. Dessa ändringar förs in i lagen om bekämpning av oljeskador på land och i lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Lagstiftning och praxis	3
1.2. Det internationella systemet för ersättning för oljeskador	4
1.3. Bedömning av nuläget	4
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	6
3. Propositionens verkningar	7
4. Beredningen av propositionen	8
5. Andra faktorer som inverkat på propositionen	8
DETALJMOTIVERING	10
1. Motivering till lagförslagen	10
1.1. Lag om oljeskyddsfonden	10
1 kap. Allmänna bestämmelser	10
2 kap. Oljeskyddsavgift	11
3 kap. Ersättningar och bidrag	12
4 kap. Förvaltningen av oljeskyddsfonden	19
5 kap. Särskilda bestämmelser	20
6 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	21
1.2. Lag om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land	21
1.3. Lag om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg	22
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	23
3. Ikraftträdande	23
4. Stiftelseordning	23
LAGFÖRSLAGEN	25
om oljeskyddsfonden	25
om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land ...	32
om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg	34
PARALLELLTEXTER	37
om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land ...	37
om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg	40
FÖRORDNINGSGRANSUTKAST	45
om oljeskyddsfonden	45

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Oljeskyddsfonden intar en central position i systemet för ersättning för oljeskador som inträffar inom Finlands område. Då fonden grundades år 1974 var detta en särpräglad nationell lösning för vilken det inte fanns någon förebild i Europa, och inte heller nu finns något motsvarande. Utanför Europa är det bara Canada som har en likartad nationell fond. Tills vidare ingår i Europeiska gemenskapens regelverk inga bestämmelser om ersättning för oljeskador. Europeiska unionens råd och Europaparlamentet har visserligen alldeles nyligen kommit överens om ett direktiv om miljöskadeansvar, som avses föreskriva om ansvaret för att miljöolyckor och miljöskador förebyggs och åtgärdas. Däremot gäller direktivet över huvud taget inte egentliga skadestånd.

Oljeskyddsfonden är en fond som står utanför statsbudgeten som miljöministeriet har hand om och vars medel används för att ersätta kostnader för oljeskador och för bekämpningen av sådana. Bestämmelser om fonden ingår i lagen om oljeskyddsfonden (379/1974), lagen om oljeskyddsfonden. Lagen innehåller bestämmelser om en oljeskyddsavgift, om insamling av avgiften till oljeskyddsfonden och om utbetalning av ersättningar av fondens medel.

Oljeskyddsfondens medel kommer från den oljeskyddsavgift som bärs upp för olja som importerats till och transporteras genom Finland och överföringarna till fonden av de inbetalda avgifterna. För åren 2003 och 2004 höjdes oljeskyddsavgiften genom lagen om temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden (1012/2002) så, att den uppgick till 0,60 euro för varje fullt ton olja. Regeringen har för avsikt att föreslå att giltighetstiden för den tidsbestämda lagen skall förlängas med ytterligare ett år, dvs. till utgången av år 2005. Då skulle avgiften i början av år 2006 återgå till 0,37 euro per ton. Höjningen beror på att de ökade oljetransporterna har föranlett behov av effektiviserad beredskap för oljebekämpning på Finska viken

med tillhjälp av ökade förvärv av oljebekämpningsmateriel till staten och kommunerna. Ersättningarna för dessa förvärv har redan ökat och kommer under de närmaste åren ytterligare att kännbart öka fondens utgifter.

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättningar för de kostnader som oljeskador och bekämpningen av dem samt uppläggnings- och beredskapskostnader för oljebekämpning orsakar och som avses i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) och i lagen om förhindrande av vattnets förorening, förorsakad av fartyg (300/1979), nedan fartygsavfallslagen. Dessa lagar innehåller bestämmelser som garanterar att kostnader som uppfyller förutsättningarna betalas ur oljeskyddsfonden. På basis av prövning kan också kostnaderna för sanering av oljeförorenad mark ersättas av fondens medel. Beslut om ersättningarna fattas av fondens direktion, som består av representanter för statliga myndigheter, kommuner, natur- och miljövårdsorganisationer samt oljebranschen.

Inflödet av oljeskyddsavgiften uppgick år 2002 till ca 5,6 miljoner euro. På längre sikt har inflödet uppgått till ungefär 5,3 – 5,6 miljoner euro årligen. Inflödet ökade år 2003 till 9,2 miljoner euro, huvudsakligen på grund av höjningen i oljeskyddsavgiften, men det påverkas också av de allmänna ekonomiska konjunkturerna och av hur världsmarknadspriset på olja fluktuerar. År 2003 fördes 2,9 miljoner euro av de medel som inbetalats i oljeskyddsavgifter över till fonden.

Enligt 2003 års verksamhetsberättelse och bokslut för oljeskyddsfonden betalade fonden år 2003 ut sammanlagt ca 8 miljoner euro i ersättningar. Av denna summa betalades 3,3 miljoner euro till kommunerna, huvudsakligen i ersättning för kostnader för förvärv av materiel för bekämpning av oljeskador och för upprätthållande av beredskap för bekämpning. Faktiska kostnader för bekämpning av oljeskador ersattes med 0,1 miljoner euro. De slutgiltiga ersättningar för istandsättning av oljeförorenad mark som betalades enligt programmet Soili (programmet för istandsättning av gamla bensinstationsfastigheter) uppgick år 2003 till ca 1,4 miljoner

euro. Ersättningarna för statliga förvärv av bekämpningsmateriel uppgick till ca 3,3 miljoner euro.

Lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg föreskriver om de åtgärder som krävs för att bekämpa oljeskador och om bekämpningsmyndigheterna. Enligt vardera lagen har kommunen inom sitt område att sörja för bekämpningen av oljeskador. För detta ändamål skall kommunen ha en plan för bekämpning av oljeskador som fastställs av den regionala miljöcentralen. Kommunen har rätt att av oljeskyddsfondens medel få ersättning för anskaffningen av bekämpningsmateriel och upprätthållande av oljebekämpningsberedskapen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar uppläggnings- och oljebekämpningen i kommunen och deltar vid behov i bekämpningen. Finlands miljöcentral svarar för uppläggnings- och ledningen av bekämpningen av oljeolyckor som inträffar på öppna havet.

1.2. Det internationella systemet för ersättning för oljeskador

Det finns ett system för ersättning för oljeskador orsakade av oljetankfartyg, som bygger på internationella konventioner. Detta system gäller skador orsakade av transport av svårnedbrytbara oljor (råolja, tung brännolja och dieselolja, smörjolja och andra oljor med motsvarande konsistens) på öppna havet eller i den ekonomiska zonen i länder som är parter i konventionerna, samt bekämpningsåtgärderna, oberoende av var sådana vidtagits. Finland är med i detta system.

Det är i första hand fartygets ägare som enligt 1992 års protokoll om ändring av 1969 års internationella konvention om civilrättslig ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (FördrS 43/1996) har ansvaret för oljeförorening. De nationella bestämmelserna om fartygsägarens ansvar ingår i 10 kap. sjölagen (674/1994). Detta ansvar är strikt, och för att täcka det skall ägaren ha en försäkring, om hans fartyg transporterar mer än 2000 ton svårnedbrytbar olja. Ansvaret är begränsat till ett visst belopp som beror på fartygets storlek.

För betalning av ersättningar som går över gränsen för fartygsägarens ansvar finns den internationella oljeskadefonden (International Oil Pollution Compensation Fund, IOPC), som grundades genom 1992 års protokoll till den internationella konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (FördrS 42/1996). De bestämmelser i konventionen som faller inom området för lagstiftning har i Finland trätt i kraft med stöd av lag 424/1996, nedan IOPC-lagen. Fonden samlar in de medel som behövs för verksamheten och för betalning av ersättningar av de betalningsskyldiga oljemottagarna i konventionsstaterna. De ersättningar som betalas ur fonden har likaså begränsats till ett visst maximibelopp.

Då en oljeskada orsakad av ett oljetankfartyg inträffar i Finlands havsområde är det primärt fartygets ägare som med stöd av sin försäkring svarar för skadorna. Den internationella oljeskadefonden betalar upp till gränsen för sitt ansvar sådana ersättningar som går över gränsen för fartygsägarens ansvar. Den nationella oljeskyddsfonden kan i fall av stora oljeskador verka till förmån för den skadelidande genom att betala ut förhandsersättningar, som den återindriver hos den som har det primära ersättningsansvaret.

1.3. Bedömning av nuläget

Efter att lagen om oljeskyddsfonden stiftades har den ändrats ett antal gånger. Den mest djupgående ändringen gjordes år 1997, då en ny 5 a § fogades till lagen. Denna paragraf gör det möjligt att betala ersättningar för kostnader för iståndsättning av oljeförorenad mark också i sådana fall där föroreningen har skett under en längre tid utan att den kan förbindas med någon bestämd oljeolycka. Men lagens grundstruktur och kopplingen av dess bestämmelser om ersättning av fondens medel till lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och till fartygsavfallslagen har förblivit likadana i inemot 30 år. Man kan inte längre anse att bestämmelserna om systemet för ersättning för oljeskador motsvarar kraven på god lagstiftning vad tydligheten och skrivsättet be-

träffar.

Vid bedömningen av hur lagen om oljeskyddsfonden fungerar och av behovet att förnya den är det skäl att bland annat beakta den utveckling som under de senaste åren har skett i lagstiftningen om ersättning för miljöskador. Lagen om ersättning för miljöskador (737/1994, i det följande miljöskadelagen), som bygger på ett strikt ansvar för den som orsakar skadan (förorsakarprincipen), trädde i kraft år 1995. Bestämmelser om ansvaret för ersättning för oljeskador förorsakade av fartyg ingår i sjölagens 10 kap., som trädde i kraft år 1996 och som i enlighet med internationella konventioner bygger på att fartygets ägare har ett strikt förorsakaransvar. Miljöskadelagen kompletteras av lagen om miljöskadeförsäkring (81/1998), som trädde i kraft år 1999 och som föreskriver om subsidiärt ansvar för miljöskador på basis av den obligatoriska försäkringen. Lagen gäller dock inte oljeskador, eftersom lagen om oljeskyddsfonden föreskriver om ersättningar för oljeskador. Det subsidiära ansvaret för ersättning för miljöskador handhas alltså i Finland av oljeskyddsfonden i fråga om oljeskador och ombesörjs i fråga om andra miljöskador på basis av den obligatoriska försäkringen.

Ersättningsbestämmelserna i lagen om oljeskyddsfonden motsvarar i fråga om terminologi och skrivsätt inte dem i de ovan nämnda lagarna om miljöskador, inte heller dem i de nyaste internationella konventionerna. Detta leder till att systemet är svårt att behärska och är därtill ägnat att i praktiken göra grunderna för ersättning olika, allt eftersom det är fråga om primärt eller subsidiärt ansvar för ersättningen. Det borde inte heller finnas sådana skillnader i grunderna för ersättningen som beror på om det är fråga om ersättning för en oljeskada eller för någon annan miljöskada.

Ett fundamentalt syfte som oljeskyddsfonden tjänar är att göra det möjligt att snabbt betala ut ersättningar till dem som lidit av en oljeskada och till dem som deltagit i bekämpningen. I praktiken har dock avsaknaden av uttryckliga bestämmelser som gäller handläggningen av ansökningar om ersättning för kommunernas kostnader för oljebekämpning lett till att fondens ersättningsprax-

is har varierat i fråga om i vilken utsträckning kommunerna förutsätts försöka driva in sina utgifter innan de kan få ersättning ur oljeskyddsfonden. Denna oklarhet borde avlägsnas genom att i lagen tas in bestämmelser om förutsättningarna för att fonden skall kunna betala ut förhandsersättning på grund av en oljeskada, utan att ersättningstagaren är skyldig att först försöka driva in ersättning av den som orsakat skadan eller att utreda orsaken till olyckan.

Lagen om oljeskyddsfonden bör ses över också med tanke på statsunderstödslagen (688/2001), som trädde i kraft år 2001. Det har i praktiken visat sig vara en tolkningsfråga i vilken utsträckning denna lag skall tillämpas på oljeskyddsfondens verksamhet. Situationen borde klarläggas genom att oljeskyddsfonden uttryckligen får ställningen av en statsbidragsmyndighet, varigenom fonden också har rätt att granska bidragstagarnas ekonomi och verksamhet.

Bestämmelserna i den nuvarande lagen om oljeskyddsfonden är bristfälliga i fråga om hur man söker ändring i beslut som fattats av oljeskyddsfondens direktion samt i fråga om ekonomiförvaltningen och revisionen. Det behövs komplettering också i dessa hänseenden.

Finland har enligt lagen om räddningsområden (1214/2001) sedan ingången av år 2004 delats in i 22 av statsrådet bestämda områden för räddningsväsendet på vilka det ankommer att producera de räddningstjänster som kommunerna enligt räddningslagen (468/2003) skall sörja för. Lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och fartygsavfallslagen föreskriver om oljebekämpningsuppgifter som ankommer på kommunerna. Dessa bestämmelser bör ändras i enlighet med räddninglagstiftningen så att det regionala räddningsväsendets enheter, som bygger på samarbete mellan kommunerna, i stället för de enskilda kommunerna sköter uppgifterna i samband med oljebekämpning. Detta leder till att också lagen om oljeskyddsfonden bör ändras så att ersättningarna för förvärv av oljebekämpningsmateriel i stället för till enskilda kommuner beviljas till det regionala räddningsväsendet.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att förtydliga och modernisera lagstiftningen kring ersättningar för oljeskador. Därför föreslås att den delvis bristfälliga och föråldrade lagen om oljeskyddsfonden upphävs och ersätts med en ny lag om oljeskyddsfonden. Genom den föreslagna lagen skall särskilt bestämmelserna om ersättning av oljeskyddsfondens medel förnyas för att förtydliga fondens ställning som ett subsidiärt system för ersättning för oljeskador som kompletterar det primära ersättningsansvar enligt försakarprincipen om vilket miljöskadelagen och sjölagens 10 kap. föreskriver. Samtidigt är avsikten dock också att se till att det blir möjligt att snabbt få förhandsersättning för en oljeskada direkt från oljeskyddsfonden, om det är fråga om omfattande eller juridiskt besvärliga ärenden. Oljeskyddsfonden skall ha regressrätt (rätt till återkrav) i fråga om de utbetalda ersättningarna, dvs. rätt att få ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Förnyelsen av ersättningsssystemet syftar också till att bestämmelserna om grunderna för ersättning i fråga om det primära ansvaret för oljeskador skall vara enhetliga med dem i miljöskadelagen och i sjölagens 10 kap. Bestämmelserna om ersättning i lagen om oljeskadefonden skall likaså i så stor utsträckning som möjligt skrivas så att de i fråga om det subsidiära ansvaret för ersättning för oljeskador stämmer överens med bestämmelserna i lagen om miljöskadeförsäkring. Lagen om oljeskadefonden skall ha täckande bestämmelser om ersättningen, och samtidigt slopas motsvarande bestämmelser om rätten att få ersättning i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land samt i fartygsavfallslagen. Ersättningarna skall klart delas upp i sådana som den sökande har lagstadgad rätt till (lagstadgade ersättningar) och sådana som kan beviljas på basis av prövning (prövning underställda ersättningar). Prövning underställda ersättningar som beviljas andra än staten kallas i lagen bidrag.

Det föreslås att lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och fartygsavfallslagen ändras så att de motsvarar den nuvarande regionala uppläggnings av

räddningsväsendet, dvs. så att det regionala räddningsväsendet i stället för de enskilda kommunerna har hand om oljebekämpningsuppgifterna. Av denna anledning bör också lagen om oljeskyddsfonden innehålla bestämmelser om ersättning av det regionala räddningsväsendets kostnader för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskap. I regel skall det alljämt vara en förutsättning för ersättning att åtgärderna för att förvärva bekämpningsmateriel och upprätthålla bekämpningsberedskapen sker enligt en godkänd plan för bekämpning av oljeskador. Det föreslås att en förutsättning för ersättning för en enstaka upphandling av materiel som kostar mer än 85 000 euro alljämt skall vara att styrelsen för oljeskyddsfonden på förhand har godkänt förvärvet. För att täcka kostnaderna för upprätthållande av bekämpningsberedskapen föreslås att man av fondens medel årligen inom ramen för dispositionsplanen kan bevilja förhandsersättning till det regionala räddningsväsendet.

Enligt den föreslagna lagen skall det alljämt vara möjligt att av oljeskyddsfondens medel enligt prövning bevilja ersättning för kostnaderna för sanering av oljeförorenad mark samt att ersätta staten och landskapet Åland för de kostnader som orsakas av förvärv av materiel för bekämpning av oljeskador orsakade av fartyg. Vidare avses fonden kunna bevilja bidrag till uppförande eller hyrning av lager för oljebekämpningsmateriel, till ägaren av en hamn, en anläggning eller ett varv för förvärv av oljebekämpningsmateriel samt för annan verksamhet som är nödvändig för att bekämpa oljeskador eller upprätthålla beredskapen för oljebekämpning.

Bestämmelser om förfarandet vid ansökan om ersättning och bidrag utfärdas genom förordning av statsrådet. Beslut om ersättning och bidrag fattas av en styrelse som inrättas i stället för oljeskyddsfondens direktions och om vars tillsättande och sammansättning lagen föreskriver. Likaså avses lagen innehålla bestämmelser om fondens ekonomiförvaltning och revision, vidare om styrelsens tjänsteansvar och verksamhetens myndighetskaraktär. Dessutom föreslås bestämmelser om sökande av ändring som motsvarar dem i statsunderstödslagen. Enligt dem skall rättel-

se av styrelsens beslut om ersättning först yrkas hos styrelsen, vars beslut kan överklagas i förvaltningsdomstolen och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen.

Frågan om hur statsunderstödslagen tillämpas på oljeskyddsfondens verksamhet förtydligas genom att det i lagen uttryckligen föreskrivs att den tillämpas på prövning underställda ersättningar och bidrag av fondens medel samt att oljeskyddsfonden har status som en myndighet som beviljar statsbidrag. Kap. 4—6 i statsunderstödslagen gäller i tillämpliga delar också de lagstadgade ersättningar som betalas av fondens medel.

Den föreslagna lagen ändrar inte bestämmelserna om oljeskyddsavgiftens storlek. Därigenom bestäms avgiftens storlek enligt lagen om temporär ändring av 2 och 3 § i lagen om oljeskyddsfonden, och sedan återgår avgiften till det tidigare beloppet 0,37 euro per fullt ton olja. Regeringen avser att avlåta en separat proposition om en ett års förlängning av giltighetstiden för lagen om temporär ändring av 2 och 3 § i lagen om oljeskyddsfonden, dvs. fram till utgången av år 2005. I syfte att garantera oljeskyddsfondens likviditet skall fondens kapitalgräns höjas från nuvarande nivå efter att den temporära lagändringen inte längre gäller, men gränserna skall dock läggas lägre än under den temporära ändringen. Vissa tekniska justeringar görs i bestämmelserna om betalningsskyldighet och om uppbörd av avgiften.

3. Propositionens verkningar

Eftersom propositionen inte innehåller något förslag om ändring av oljeskyddsavgiftens storlek inverkar den inte på inflödet från oljeskyddsavgifterna. Propositionen har inte heller några direkta verkningar på hur oljeskyddsfondens utgifter utvecklas, eftersom den föreslagna lagen inte breddar det ändamål för vilket oljeskyddsfondens medel används. Ändringen av bestämmelserna om egentliga ersättningar för oljeskador och bekämpningskostnader syftar huvudsakligen till att förtydliga lagstiftningen. Till vissa delar bekräftar ändringarna bara den praxis som oljeskyddsfondens direktion redan tillämpat i fråga om ersättningarna. På denna grund an-

ses ändringarna inte ha några nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

Det faktum att kommunerna får ersättning för sina kostnader för förvärv av oljebekämpningsmateriel och för upprätthållandet av oljebekämpningsberedskap så, att den som i själva verket får ersättningen är det regionala räddningsväsendet, innebär att antalet ansökningar om ersättning minskar. Detta leder tillsammans med det adb-baserade system som oljeskyddsfonden har tagit i bruk till att det administrativa arbetet inom fonden minskar och verksamheten effektiveras. Reformeringen av räddningsväsendet anses dock inte ha några verkningar på de belopp som årligen står till förfogande för ersättningar till kommunerna för förvärv av materiel och för upprätthållande av beredskap. Förvaltningsreformen emotes dock effektivera verksamheten, varigenom också kostnadseffektiviteten i fråga om upprätthållandet av den regionala beredskapen för bekämpning av oljeskador ökar. Detta borde ha positiva verkningar på hur fondens utgifter utvecklas. Det är i alla fall möjligt att närmare bedöma utvecklingen av fondens utgifter på denna grund först efter att de regionala oljebekämpningsplanerna har lagts upp och godkänts.

De prövning underställda ersättningar och bidrag som fonden beviljar väntas inte öka på grund av den föreslagna lagen. Visserligen ger den, i motsats till den tidigare lagen, möjlighet att också betala bidrag för förvärv av bekämpningsmateriel till ägare av hamnar, anläggningar eller varv som avses i 14 § i fartygsavfallslagen, men det är inte i detta skede möjligt att bedöma vilka ekonomiska verkningar detta kan ha, eftersom det inte finns uppgifter om huruvida dessa kommer att söka sådana bidrag.

Propositionen har inga direkta verkningar på det förfarande som tillämpas då ansökningar om ersättning görs eller beviljas. Den arbetsmängd som fondens styrelse lägger ned på handläggningen av ansökningarna om ersättning och på beredningen av besluten kan i viss mån minska, då det i stället för kommunerna är de lokala räddningsmyndigheterna som sänder in ansökningarna. Antalet ansökningar emotes också minska på grund av att ersättningen av kostnaderna för upprätthåll-

lande av bekämpningsberedskap skall handläggas mer summariskt. Detta sker så att en förhansersättning av engångskaraktär årligen i förväg betalas ut till det regionala räddningsväsendet för att finansiera de kostnader som användningen av materielen och det övriga upprätthållandet av bekämpningsberedskapen orsakar. Den nytta som det minskade antalet ansökningar ger motverkas dock av att ansökningarna blir mer omfattande och beredningen av besluten mer komplicerad. Strävan att effektivera fondens ekonomiplanering ökar i någon mån det administrativa arbete detta orsakar.

Då bestämmelserna om ersättning av oljeskyddsfondens medel förtydligas, förbättras ställningen för dem som söker ersättning, och det blir lättare att avgöra ansökningsärendena. Indirekt kan förnyelsen också effektivisera miljöskyddet, eftersom lagen gör det möjligt att snabbt betala ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador, varvid eventuell ovisshet om vem som betalar bekämpningskostnaderna inte fördröjer inledningen av bekämpningen. Snabba bekämpningsåtgärder begränsar väsentligt de olägenheter som miljön åsamkas vid en oljeolycka.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om kommunernas oljebekämpningsuppgifter ändras så att det i stället för enskilda kommuner är det regionala räddningsväsendet som svarar för uppläggnings- och ledningen av bekämpningen av oljeskador. I praktiken har kommunerna redan i början av år 2004 fört över sina oljebekämpningsuppgifter till det regionala räddningsväsendet, som inledde sin verksamhet i början av år 2004. Att uppgifterna sammanförs till större enheter kan motiveras med att det regionala räddningsväsendet har bättre möjligheter än kommunala brandkårer att bereda sig på bekämpning av oljeskador genom centraliserat förvärv av specialmateriel som tjänar hela området och genom att sörja för den specialutbildning som personalen behöver.

4. Beredningen av propositionen

Miljöministeriet tillsatte den 12 februari 2001 en arbetsgrupp som bland annat fick i

uppgift att utarbeta förslag till revidering av lagstiftningen kring oljeskyddsfonden och bekämpningen av oljeskador. Som medlemmar eller permanenta sakkunniga i arbetsgruppen fanns representanter för miljöministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, oljeskyddsfondens direktion, Finlands miljöcentral, Birkalands miljöcentral, Finlands Kommunförbund, Olje- och gasbranschens centralförbund samt Finlands naturskyddsförbund. Arbetsgruppen hörde också ett stort antal sakkunniga. Arbetsgruppen överlämnade den 16 april 2003 till miljöministeriet sitt förslag, som var upplagt i form av en regeringsproposition om förnyelse av lagstiftningen kring ersättning av oljeskador. I förslaget ingick en reservation av Finlands Kommunförbunds representant.

Utlåtanden om förslaget begärdes av de viktigaste ministerierna samt av myndigheter och organisationer i miljö- och räddningsbranscherna och oljeskyddsfondens direktion. Största delen av utlåtandena understödde arbetsgruppens förslag. Finlands Kommunförbund och vissa regionala räddningsmyndigheter ville i lagen om oljeskyddsfonden skriva in en bestämmelse som garanterar bekämpningsmyndigheterna rätten att få ersättning för bekämpningskostnader av oljeskyddsfondens medel utan att det först krävs åtgärder för återindrivning av kostnaderna hos den som orsakat oljeskadan.

Detta förslag bygger till sina centrala delar på arbetsgruppens förslag och utlåtandena om det.

5. Andra faktorer som inverkat på propositionen

Avsikten är att riksdagen separat skall föreläggas ett förslag om att giltighetstiden för lagen om temporär ändring av 2 och 3 §1 lagen om oljeskyddsfonden skall förlängas. Bestämmelserna om ikraftträdelse i förslaget till lag om oljeskyddsfonden beaktar att giltighetstiden förlängs.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Finlands ekonomiska zon och därmed sammanhängande lagstiftning ingår ett förslag till ändring av fartygsavfallslagen. Ändringen gäller 19 § 1 mom.,

ett lagrum som också i denna proposition föreslås bli ändrat.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om oljeskyddsfonden

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Oljeskyddsfondens syfte.* Oljeskyddsfonden avses alltjämt ha samma syfte. Enligt paragrafens 1 mom. skall fonden alltjämt vara en fond som står utanför statsbudgeten och som förvaltas av miljöministeriet.

2 mom. föreskriver om fondens syftemål. I enlighet med detta skall av fondens medel för det första betalas ersättningar för oljeskador samt för därav föranledda kostnader för bekämpning och återställande. För det andra ersätts kostnader föranledda av beredskap för bekämpning av oljeskador. Av fondens medel betalas enligt detta ersättningar för, och beviljas bidrag till, förvärv av materiel för bekämpning av oljeskador och ersättningar för och bidrag till kostnader föranledda av upprätthållandet av bekämpningsberedskapen. De regionala räddningsmyndigheter som sköter oljebekämpningsuppgifter skall ha lagstadgad rätt till ersättning för de kostnader som skötseln av uppgifterna orsakar, men i övrigt skall ersättning för kostnader för förvärv av materiel och för upprätthållande av beredskap vara underställda prövning. Av fondens medel kan dessutom på basis av prövning beviljas bidrag till verksamhet som är nödvändig med tanke på bekämpningen och upprätthållandet av beredskapen (förslaget 19 §).

2 §. *Tillämpning av statsunderstödslagen.* Till lagen föreslås en uttrycklig bestämmelse om att statsunderstödslagen tillämpas på de ersättningar som beviljas ur oljeskyddsfonden. Denna bestämmelse är nödvändig för tydlighetens skull, eftersom det i praktiken har rått ovisshet om i vilken omfattning statsunderstödslagen gäller oljeskyddsfondens verksamhet. I paragrafen föreslås be-

stämmelser om att statsunderstödslagen tillämpas på de prövning underställda ersättningar och bidrag som fonden beviljar, om inte annat föranleds av lag. Bisatsen gör det klart att statsunderstödslagen kommer i andra hand i relation till speciallagen, dvs. lagen om oljeskyddsfonden. Ersättningar som beviljas ur fonden kan inte jämföras med statsbidrag till de delar som den sökande har rätt att få ersättning.

Oljeskyddsfonden skall enligt denna paragraf fungera som en statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen. Därvid tillämpas på fonden statsunderstödslagens bestämmelser om statsbidragsmyndigheter. Detta innebär i praktiken att oljeskyddsfonden bland annat är berättigad att inspektera bidragstagarens ekonomi och verksamhet, eller befullmäktiga exempelvis en regional miljöcentral att göra sådana inspektioner.

Dessutom föreskrivs i paragrafen att statsunderstödslagens 4—6 kap. i tillämpliga delar också gäller sådana ersättningar som den sökande enligt lag är berättigad till. Dessa kapitel i statsunderstödslagen gäller användning och övervakning av bidragen, återbetalning och återindrivning samt lämnande av uppgifter och överlåtelse av uppgifter. Det är ändamålsenligt att enhetliga förfaranden tillämpas i dessa ärenden, oavsett vilket slags ersättningar eller bidrag det är fråga om.

3 §. *Definitioner.* Paragrafen innehåller de föreslagna definitionerna på olja och avgiftsbelagd olja. Den sistnämnda definitionen behövs för bestämning av skyldigheten att betala oljeskyddsavgift. Den avgiftsbelagda oljan, alltså olja för vilken oljeskyddsavgift bärs upp, bestäms på basis av tulltariffbeteckningarna 27.07, 27.09 och 27.10 och motsvarar definitionerna i gällande lag. Olja definieras så att uttrycket täcker råolja och därav framställda oljeprodukter såsom bensin och dessutom oljehaltiga blandningar, spillolja och oljigt avfall. Vid en oljeskada kan det alltså vara fråga om en skada orsakad av vilket som helst av de ovan nämnda ämnena.

4 §. *Oljeskyddsfondens styrelse och personal.* Oljeskyddsfondens viktigaste organ är styrelsen, som ersätter den nuvarande direktionen för oljeskyddsfonden. Styrelsens huvudsakliga uppgift är att besluta om ersättningar och bidrag av fondens medel. Styrelsen har också viktiga uppgifter i samband med ekonomiförvaltningen och fondens övriga förvaltning. Statsrådet tillsätter styrelsen för tre år i sänder. Bestämmelser om att den nuvarande direktionen som tillsattes för en treårs period från 1 november 2003 skall fortsätta sin verksamhet som fondens styrelse till utgången av sin mandatperiod tas in i 32 §.

Lagen föreskriver om styrelsens sammansättning. I styrelsen finns representanter för de centrala statliga myndigheterna i fråga om oljebekämpning och vidare för kommunerna, oljebranschen och miljöskyddsorganisationerna. Bestämmelserna motsvarar dem i nuvarande 8 §.

Fonden skall också ha statsanställd personal. På samma sätt som den nuvarande direktionen kan styrelsen vid behov tillsätta ett arbetsutskott för att bereda de ärenden som styrelsen beslutar om och i enlighet med 21 § själv avgöra smärre ansökningar om ersättning. Närmare bestämmelser om sammansättningen av styrelsen och arbetsutskottet utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap. Oljeskyddsavgift

5 §. *Oljeskyddsavgiftens storlek.* Inga förändringar föreslås i oljeskyddsavgiftens storlek. Därigenom återgår avgiften till 0,37 euro per fullt ton olja som importeras till eller transporteras genom Finland då giltighetstiden för den temporära ändringen av lagen om oljeskyddsfonden går ut. Genom denna lag höjdes oljeskyddsavgiften till 0,60 euro per ton olja fram till utgången av år 2004. Om det transporterande tankfartyget inte har dubbelskrov, bärs avgiften alltså upp till dubbla beloppet.

6 §. *Betalningsskyldighet.* Denna paragraf omfattar bestämmelserna i den nuvarande lagens 2 § 3 och 4 mom. samt i 2 a § 1 mom., som föreskriver om skyldigheten att erlägga oljeskyddsavgift. Inga substantiella föränd-

ringar föreslås i fråga om betalningsskyldigheten, men regleringen görs klarare genom att paragrafen delas upp på två moment beroende på om oljan importeras från Europeiska gemenskapen eller från ett område utanför gemenskapen. 1 mom. gäller olja som importeras från Europeiska gemenskapen eller som därifrån transporteras via Finland, medan 2 mom. gäller annat än gemenskapsvaror som importeras från ett område utanför gemenskapen eller som därifrån transporteras via Finland.

7 §. *Uppbörd av avgiften.* Paragrafen föreskriver om förfarandet vid uppbörd av oljeskyddsavgift och om den lagstiftning som tillämpas. För uppbörden av avgiften och övervakningen av betalningarna svarar tullväsendet. Tullstyrelsen kan vid behov ge närmare bestämmelser om förfarandet då avgiften bestäms.

I 2 mom. föreskrivs om hur oljeskyddsavgiften bestäms och vilken lagstiftning som tillämpas i fråga om olja som importeras från Europeiska gemenskapen eller som därifrån transporteras via Finland. Vid bestämning av avgiften och vid det övriga förfarandet tillämpas de bestämmelser i lagen om påförande av accis (1469/1994) som gäller registrerade näringsidkare. Bestämmelserna motsvarar dem i 2 a § 3 mom. i gällande lag.

Paragrafens 3 mom. innehåller motsvarande bestämmelser med tanke på fall där den importerade eller genom Finland transporterade oljan härstammar från ett område utanför Europeiska gemenskapen. I sådana fall tillämpas tullagen (1466/1994) på förfarandet.

8 §. *Kapitalgränser.* Enligt 3 § i gällande lag upphör uppbörden av oljeskyddsavgiften i slutet av den kalendermånad under vilken oljeskyddsfondens kapital har stigit till 7 miljoner euro, och uppbörden inleds åter då fondens kapital har sjunkit under 3,5 miljoner euro. Genom lagen om temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden höjdes övre och nedre gränserna för fondens kapital på ett sätt som motsvarade höjningen av oljeskyddsavgiften, till 11 respektive 5,5 miljoner euro. Efter att giltighetstiden för denna lag, som baserar sig på den tidigare nämnda separata regeringspropositionen, förlängts gäller dessa höjningar fram till utgången av

år 2007.

Den beredskap som krävs med tanke på den ökade risken för oljeskador på grund av de ökade oljetransporterna på Finska viken förutsätter en permanent höjning av oljeskyddsfondens kapital för att där skall finnas tillräckliga medel för ersättning vid en eventuell grav oljeolycka. Därför föreslås att den övre gränsen för fondens kapital efter att giltighetstiden för den temporära höjningen gått ut skall vara 10 miljoner euro och nedre gränsen 5 miljoner euro. Dessutom borde fondens årliga budget beredas med beaktande av att fonden bör ha tillräcklig likviditet för betalning av de lagstadgade och i 12 § föreskrivna förhandsersättningarna på grund av oljeskador.

Enligt 2 mom. skall miljöministeriet oförordligen informera tullstyrelsen om de i 1 mom. avsedda kapitalförändringarna så att uppbörden av avgiften kan läggas ner eller åter inledas. Denna bestämmelse motsvarar 2 § 1 mom. i förordningen om oljeskyddsfonden (828/1985) men föreslås nu bli införda i lagen.

9 §. *Utlämnande av uppgifter om avgiften.* Enligt 7 § om uppbörd av oljeskyddsavgift tillämpas på uppbörd av oljeskyddsavgifter bestämmelserna i lagen om påförande av accis och i tullagen. Av detta följer att dessa lagar också tillämpas på hemlighållandet av uppgifterna om avgiften. Enligt bestämmelserna kan uppgifter om avgiften inte överlämnas till en annan myndighet i den utsträckning som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Med tanke på skötseln av oljeskyddsfonden samt planeringen av dess verksamhet och ekonomi är det dock viktigt att miljöministeriet och fondens styrelse har möjlighet att få uppgifter om inflödet av oljeskyddsavgiften och andra uppgifter om betalningarna. Därför föreslås i lagen en bestämmelse enligt vilken tullmyndigheterna, utan hinder av sekretessbestämmelserna i lagen om påförande av accis och i tullagen, till ministeriet och fondens styrelse kan ge de uppgifter om oljeskyddsavgiften som krävs för att de skall kunna sköta de föreskrivna uppgifterna.

3 kap. Ersättningar och bidrag

10 §. *Ersättning för oljeskada samt för kostnader för bekämpning och iståndsättande.* Detta är den centrala bestämmelsen i systemet för ersättning för oljeskador. Där uttrycks i klartext den subsidiära karaktären hos det ersättningssystem som bygger på oljeskyddsfonden. Av fondens medel betalas ersättningar för oljeskador i sådana fall då ersättningen inte kan drivas in hos den som orsakat skadan eller hos någon annan som enligt lagen är ersättningsskyldig. Regleringen förtydligas jämfört med gällande lag, då de parallella bestämmelserna om rätten att få ersättning samtidigt stryks i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och i fartygsavfallslagen genom de lagändringar som föreslås i denna proposition.

Av oljeskyddsfondens medel betalas två slags ersättningar för oljeskador: traditionella skadestånd till privata skadelidande och motsvarande sammanslutningar, samt ersättningar för de kostnader som myndigheter och andra som deltagit i bekämpningen av och återställandet av miljön efter oljeskador har åsamkats. Närmare bestämmelser om hur skadeståndsbeloppen bestäms och om vilka kostnader för bekämpning och återställande som skall anses berättiga till ersättning ingår i 12 och 13 §.

I 1 mom. föreskrivs om under vilka förutsättningar ersättning betalas. Rätt till ersättning ur oljeskyddsfonden föreligger för det första i fall där ersättningen inte till fullo har kunnat uppbäras hos den som med stöd av någon annan lag i första hand är ersättningsskyldig, och då ersättningen inte heller betalas under hans ansvarsförsäkring. Normalt kan resultatlös uppbörd bero på att den ersättningsskyldige gått i konkurs eller annars är oförmögen att betala, varvid ersättningen inte till fullo eller ens delvis kan bäras upp av honom.

De i denna paragraf avsedda lagar som ger upphov till primär ersättningsskyldighet är åtminstone miljöskadelagen, skadeståndslagen (412/1974) samt sjölagen och särskilt dess 10 kap. samt IOPC-lagen. Oljeskador som orsakas av trafikolyckor ersätts primärt via fordonets trafikförsäkring med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959). Högsta domstolen har klarlagt ersättningspraxis i sammanhanget genom sitt utslag den 20 mars

1998 (HD:1998:34), där domstolen fastställde försäkringsbolagets primära skyldighet att ersätta de kostnader som en kommun åsamkades av bekämpningen av en oljeskada som uppkom då en tankbil körde i diket.

Rätt till ersättning av oljeskyddsfondens medel föreligger också då den som orsakat oljeskadan eller som annars i första hand är ersättningsskyldig inte kan påträffas. Det kan vara fråga om en situation där det inte finns uppgifter om hur skadan har uppstått eller där det skulle vara oskäligt arbetsdrygt att ta reda på vem som eventuellt orsakat skadan.

En ytterligare förutsättning för utbetalning av ersättning skall dessutom vara att den sökande visar sin rätt till den genom en utredning om att ersättningen inte har kunnat indrivnas, inte heller har den ersättningsskyldige kunnat påträffas. Oljeskyddsfondens styrelse prövar från fall till fall om utredningen är tillräcklig med beaktande av den sökandes faktiska möjligheter att driva in kostnaderna eller utreda ersättningsskyldigheten. Den sökandes skyldighet att förete denna utredning skall i varje fall vara lindrigare än utredningsskyldigheten enligt lagen om miljöskadeförsäkring, enligt vilken utbetalningen av ersättningen enligt försäkringen förutsätter att försök till utmätning inte har gett resultat, om det inte är fråga om konkurs eller om något annat förfarande som visar oförmågan att betala.

Även om gällande lag inte föreskriver om sådana förutsättningar för utbetalning av ersättningar som de föreslagna, är avsikten inte att göra praxis för ersättningar av oljeskyddsfondens medel striktare än för närvarande, eftersom motsvarande utredningar också utan uttryckliga bestämmelser i regel redan har krävts innan ersättningen har betalats ut. Dessutom kan oljeskyddsfonden under de förutsättningar om vilka 11 § föreskriver betala förhandsersättningar för oljeskador också utan de ovan avsedda utredningarna.

I 2 mom. utsträcks bestämmelserna om ersättningen så att de i likhet med nuvarande lag också gäller oljeskador som inträffar inom landskapet Åland.

11 §. *Förskottersättning.* Syftet med denna paragraf är att säkerställa att ersättningar på grund av en oljeskada snabbt kan betalas ut också utan att de i 10 § angivna förutsätt-

ningar föreligger, om detta är motiverat med tanke på skäligheten. Därigenom kan förskottersättning för bekämpningen av en oljeskada betalas ut till det regionala räddningsväsendet, om det inte är möjligt att inom skälig tid få ersättningen av den ersättningsskyldige. I detta hänseende uttrycker paragrafen det grundläggande syftet med oljeskyddsfonden, enligt vilket ersättningen särskilt vid omfattande oljeskador borde betalas utan dröjsmål, och återindrivningen hos den som orsakat skadan ankommer på fonden. I praktiken tillämpades detta förfaringsätt exempelvis i samband med den oljeskada som m/s Eira orsakade år 1984.

Gällande lag innehåller inga bestämmelser om förskottersättning, men enligt 8 § i förordningen om oljeskyddsfonden kan fondens direktion vid behov bevilja förhandsersättning för de kostnader som föreskrivits ge rätt till ersättning. Det är motiverat att bestämmelsen om förskottersättning skrivs in i lagen och att bestämmelser samtidigt förs in i lagen om under vilka förutsättningar förhandsersättning kan beviljas.

Betalning av förskottersättningar kunde framför allt aktualiseras vid omfattande oljeskador där skadorna eller kostnaderna för bekämpningen av dem blir så stora att man inte skäligen kan förutsätta att de skadelidande eller de myndigheter som svarar för bekämpningen, i synnerhet inte det regionala räddningsväsendet, själv börjar med en besvärlig och tidskrävande indrivning exempelvis hos rederiets försäkringsbolag eller den internationella oljeskadefonden. Också i sådana fall vore det motiverat att betala förskottersättning där frågan kring ansvaret för oljeskadan är öppen och utredningen av vem som har ansvaret kräver en besvärlig och kostsam rättegång.

Förfarandet med förskottersättning kan i alla fall inte vara primärt och obegränsat. Det administrativa ersättningssystem som bygger på oljeskyddsfonden får inte fördunkla det faktum att den primära skyldigheten för den som orsakat skadan är att svara för dess kostnader. Exempelvis i fråga om mer omfattande oljeskador på land orsakas sådana ofta av trafikolyckor, och trafikförsäkringslagen föreskriver om ansvaret för dem. I sådana och i andra sådana fall där det inte finns något skäl

att betvivla vem som är ersättningskyldig och där ersättningen också i praktiken snabbt kan betalas ut skall det inte komma på fråga att oljeskyddsfonden skulle betala förhandsersättning.

I 2 mom. föreskrivs att en förutsättning för att förskottsersättning skall betalas till den sökande är att han företer en utredning om oljeskadan och orsakerna till den. Dessutom bör den sökande förete en motiverad utredning över de orsaker som gjort att ersättningen inte har drivits in hos den som är ansvarig för skadan. På denna utredning kan man inte ställa oskäligen krav för att utbetalningen av ersättningen inte skall fördröjas i onödan. Den slutliga ersättningen beviljas efter att en utredning om de slutliga kostnaderna föreligger.

12 §. *Skador för vilka ersättning beviljas.* Paragrafen föreskriver om hur skadestånd som betalas ur oljeskyddsfonden skall bestämmas. Den gäller enbart sådana skador som en skadelidande orsakats av en oljeskada, dvs. traditionella skadestånd. Bestämmelser om ersättningar för kostnader orsakade av bekämpning av och av återställande efter en oljeskada ingår i 13 §.

Begreppet skada för vilken ersättning beviljas avses vara detsamma som i de lagar som reglerar det primära ansvaret för miljöskador. Därigenom hänvisar paragrafen både till miljöskadelagen och till sjölagens 10 kap., vilka tillämpas beroende på om oljeskadan inträffat på land eller orsakats av ett fartyg. Också trafikförsäkringslagen kan anses som en lag som anger det primära ansvaret för ersättningen, men i praktiken är det sällsynt att egentligt skadestånd betalas till följd av en oljeskada som beror på trafik. De kostnader som i sådana fall ersätts orsakas i allmänhet bara av bekämpningsåtgärder som syftar till att oskadliggöra olja som runnit ut.

Sådana skador som orsakas på land av annat än trafik bestäms enligt 5 § i miljöskadelagen. Enligt den ersätts personskador och skador på föremål samt ekonomisk förlust som inte sammanhänger med de förutnämnda, om skadan inte är ringa. Närmare bestämmelser om personskador och skador på föremål ingår i skadeståndslagen, som också i övrigt tillämpas på ersättning för miljöskador, om inte annat föranleds av miljöskade-

lagen (2 § 5 mom. i miljöskadelagen). Därigenom kan exempelvis den skadelidandes medverkan till skadan, enligt skadeståndslagens 6 kap. 1 §, berättiga till jämkning av det skadestånd som betalas ur oljeskyddsfonden.

Tillämpningen av miljöskadelagen då ersättningarna bestäms skall dock begränsas genom att det föreskrivs att den i lagens 9 § avsedda förhandsersättningen inte betalas, inte heller har oljeskyddsfonden den i lagens 10 § avsedda inlösningsskyldigheten. Denna avgränsning motsvarar den begränsning av ersättningen om vilken lagen om miljöskadeförsäkring föreskriver.

Bestämmelserna om skadeståndsansvar som orsakas av en oljeskada föranledd av fartyg ingår i sjölagens 10 kap. I fråga om ansvaret för ersättning för skada som orsakas av transport av svårnedbrytbara oljor bygger bestämmelserna på det internationella skadeståndssystemet, men i kapitlet finns också nationella specialbestämmelser om oljeskador orsakade av andra än oljetankfartyg. Den oljeskada som definieras i 1 kap. 1 § 3 punkten omfattar både föroreningsskada orsakad av olja samt skador och kostnader som orsakas av åtgärder för bekämpning och återställande. Enligt samma lagrum ersätts också inkomstbortfall på grund av en försämring av miljöns tillstånd som orsakas av en oljeskada. På denna grund kan ersättning betalas till exempel till yrkesfiskare för inkomstbortfall.

13 §. *Kostnader för bekämpning och återställande.* Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka kostnader för bekämpning av och återställande efter en oljeskada som berättigar till ersättning av oljeskyddsfondens medel. Principerna för ersättning skall bibehållas, och paragrafen bygger på bestämmelserna i nuvarande lagstiftning om bekämpning av oljeskador samt på 6 § i miljöskadelagen, som gäller ersättning för kostnader orsakade av bekämpning av och återställande efter en skada.

Enligt 1 mom. 1 punkten ersätts privatpersoner för kostnader som de åsamkats av de nödvändiga åtgärder han vidtagit för att avvärja en oljeskada som hotar honom. Denna bestämmelse motsvarar i huvuddrag bestämmelserna i miljöskadelagens 6 § 1 mom. 1 punkten.

1 mom. 2 punkten gäller de faktiska kostnader som bekämpningsmyndigheterna och andra som deltar i bekämpningen har åsamkats av bekämpningen av en oljeskada. Enligt detta lagrum ersätts kostnader och skador orsakade av bekämpningsåtgärder enligt fartygsavfallslagen eller lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land. Bestämmelsen hänvisar till 18 § 2 mom. i fartygsavfallslagen och till 7 § 1 mom. i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land, enligt vilka bekämpningsmyndigheterna med anledning av en oljeskada eller risk för en sådan skyndsamt skall vidta sådana nödvändiga bekämpningsåtgärder för vilka kostnaderna eller skadorna inte uppenbart står i felaktig proportion till de hotade ekonomiska och andra värdena. Också sjölagens 10 kap. och miljöskadelagens 6 § innehåller bestämmelser som har samma syfte och gäller ersättning av bekämpningskostnaderna.

Denna bestämmelse gör att möjligheten att få ersättning för kostnaderna inte enbart begränsas till de myndigheter som bekämpar oljeskador, utan också andra myndigheter och privatpersoner som har engagerats i bekämpningsuppgifter är berättigade till ersättning. Om arbetet på att bekämpa en oljeskada orsakar skada för någon, skall också han få ersättning för denna skada.

1 mom. 3 punkten innehåller den grundläggande principerna för ersättning för kostnader för återställande av miljön. Enligt den skall skäliga kostnader orsakade av att oljeförorenad miljö återställs ersättas. Bestämmelsen avser närmast ersättning till myndigheterna för de kostnader som återställandet orsakar, men med stöd därav kan också privatpersoner få ersättning för kostnader orsakade av att de deltar i arbetet på att återställa miljön.

Det måste avgöras från fall till fall vilka åtgärder som skall anses som återställande och när kostnaderna för återställandet skall anses skäliga på det sätt som avses i detta lagrum. Då skäligheten bedöms är det skäl att bland annat jämföra kostnaderna för återställandet med den skada som orsakats och den nytta som återställandet medför. I praktiken kommer återställande sällan i fråga vid oljeskador, men t.ex. nyplantering av träd eller

buskar som tagit skada vid en oljeolycka kan anses som återställande av miljön, så att kostnaderna för detta kan ersättas.

Enligt 1 mom. 4 punkten skall också kostnader för utredningar som är nödvändiga för bekämpningen och återställandet anses som sådana kostnader som berättigar till ersättning. Denna bestämmelse motsvarar 6 § 1 mom. 3 punkten i miljöskadelagen.

I paragrafens 2 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordningar. Enligt detta mom. föreskrivs vid behov genom förordning av statsrådet om vilka kostnader för bekämpning och återställande som skall anses som godtagbara kostnader som berättigar till ersättning. Avsikten är att i en statsrådsförordning med stöd av lagen ta in en bestämmelse som motsvarar 6 § i den nuvarande förordningen om oljeskyddsfonden, enligt vilken sådana extra kostnader för bekämpningen som närmare specificeras skall anses som godtagbara kostnader.

14 §. *Begränsning i fråga om ersättningsstagaren*. Denna bestämmelse motsvarar 5 § 5 mom. i den gällande lagen. Den uttrycker för det första den grundläggande principen i skadeståndsrätt att ersättning inte betalas till den som själv orsakat skadan. Ersättning betalas inte heller till den som vid den tidpunkt då skadan inträffar är i besittning av oljan, eller till den på vars uppdrag oljan transporteras då skadan inträffar. Den rättspolitiska grunden för denna bestämmelse är det faktum att innehav och transport av oljeprodukter alltid orsakar en viss risk för olycksfall, och det är därför motiverat att den som orsakar risken själv svarar för den skada han åsamkas.

Begränsningen i fråga om ersättningstagaren tillämpas enbart på skadestånd som orsakas av oljeskador och på ersättning för kostnader för bekämpning och återställande, om vilka föreskrivs i 12 och 13 §. Under de förutsättningar som anges i 15 § kan kostnaderna för sanering av markgrund och grundvattnen som förorenats av olja ersättas på basis av prövning. I sådana fall tillämpas begränsningen i fråga om ersättningstagare inte. Därigenom är det i princip möjligt att bevilja ersättning till innehavaren av förorenad mark till exempel på grund av en oljeskada som orsakats av läckage från oljeeldningsanläggningen, särskilt då ursprunget och orsaken till

läckaget inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt.

15 §. *Av prövning beroende ersättning för sanering av oljeförorenad mark och oljeförorenat grundvatten.* Denna paragraf motsvarar 5 a § i gällande lag. Den syftar till att göra det möjligt att av oljeskyddsfondens medel ersätta kostnader för sanering av oljeförorenad mark och dito grundvatten också i sådana fall då saneringen inte direkt anknyter till en plötslig olyckshändelse. Med stöd av denna paragraf blir det möjligt att bevilja ersättning för kostnader som orsakas av saneringen av tidigare förorenad mark då ursprunget till föroreningen är oklar och den har inträffat under en längre tid. Då föreligger inte subjektiv rätt till ersättning, utan oljeskyddsfondens prövar om ersättning kan beviljas. Kostnader för återställande av miljön som direkt anknyter till bekämpningen av en oljeskada ersätts med stöd av 11 §.

Vid bedömning av föroreningen av markgrund och grundvatten är utgångspunkten förbudet i 7 och 8 § i miljöskyddslagen (86/2000) mot förorening av markgrund och grundvatten. Brott mot detta förbud föreligger och förorening orsakas, om detta leder till försämring av markgrundens eller grundvattnets kvalitet, som förbjuds i dessa paragrafer. Detta innebär emellertid inte nödvändigtvis att det föreligger behov att sanera markgrunden, utan bedömningen av saneringsbehovet påverkas också alltid av det ändamål som det förorenade området skall användas till och av den risk som föroreningen orsakar. Det är ofta svårt och tidskrävande att utreda hur stort det förorenade området är och bedöma föroreningen, och därför kan enligt 1 mom. också de kostnader som detta föranleder samt kostnaderna för planeringen av saneringsarbetet ersättas.

I 2 mom. föreskrivs om de förutsättningar som skall föreligga för att det skall vara möjligt att bevilja de i paragrafen avsedda ersättningarna. Miljöskyddslagens 75 § föreskriver om den allmänna skyldigheten att sanera markgrund och grundvatten. Enligt denna paragraf är det i första hand den som orsakat föroreningen som är skyldig att sanera markgrund och grundvatten. Om den som orsakat föroreningen inte är känd eller inte kan påträffas, eller om han inte t.ex. på grund av be-

talningsförmåga kan bringas att uppfylla sin skyldighet, är det innehavaren av det förorenade området som i andra hand har ansvaret för att det saneras, om han har varit medveten om föroreningen då han förvärvat området och om det inte är uppenbart oskäligt att han åläggs detta ansvar. Om inte heller den som innehar området kan åläggas att sanera det, vore det enligt 2 mom. möjligt att ersätta kostnaderna för saneringen av oljeskyddsfondens medel. I praktiken har ersättningar med stöd av 5 a § i den gällande lagen oftast beviljats för sådan sanering som har genomförts inom ramen för programmet för iståndsättning av fastigheter för bränsledistribution (programmet Soili).

I 3 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar 6 b § 2 mom. i den nuvarande förordningen om oljeskyddsfonden och som gäller fastighetsägarens skyldighet att förbinda sig att återbetala den ersättning han beviljats för saneringskostnaderna om fonden så kräver i fall att fastigheten säljs inom tio år från det att saneringen har gjorts. Syftet med denna bestämmelse är att förhindra att fastighetsägaren får oförtjänt ekonomisk vinning av att fastighetens värde stiger avsevärt efter saneringen. Med beaktande av bestämmelsens syfte och av 80 § i grundlagen är det på sin plats att denna bestämmelse från förordningen förs in i lagen.

En ytterligare förutsättning för att den i paragrafen avsedda ersättningen skall beviljas är att en tillräckligt detaljerad plan för saneringen företes för oljeskyddsfondens styrelse. För saneringen krävs dessutom ett miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, eller också skall den anmälan som lagen förutsätter göras till den regionala miljöcentralen. Motsvarande krav föreskrivs i den gällande lagens 5 a § 3 mom. Eftersom bestämmelsen huvudsakligen gäller förfarandet vid handläggningen av ersättningsansökan, föreslås att en statsrådsförordning utfärdas med stöd av bemyndigandet i 20 §, och att också andra bestämmelser om förfarandet vid ansökan skall skrivas in i den.

16 §. *Regressrätt.* Denna paragraf motsvarar i sak 7 § i gällande lag. Med beaktande av att oljeskyddsfondens ansvar för ersättningen är subsidiärt är det nödvändigt att fonden har regressrätt gentemot den som är ansvarig för

skadan till den del som fonden har betalat ersättningar på grund av skadan. Med beaktande av förutsättningarna för betalning av ersättningar skulle användningen av regressrätten i praktiken närmast aktualiseras i sådana fall som avses i 11 § där fonden har betalat förhandsersättningar på grund av en oljeskada. I sådana fall borde fonden återindriva förhandsersättningen hos den som orsakat skadan eller hos det försäkringsbolag där han har sin ansvarsförsäkring. Fondens skall dock alltjämt också ha rätt att av särskild anledning underlåta att driva in ersättningen, antingen helt och hållet eller partiellt.

Avvikande från gällande lag föreslås att regressrätten direkt skall tillkomma oljeskyddfonden. Enligt gällande lag är det staten som har regressrätten och som skall återbetala den ersättning som återindrivits till fonden. Det föreslås att detta mellanstadium skall slopas som varande onödigt.

17 §. *Ersättning för förvärv av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.* Enligt denna paragraf har de regionala räddningsmyndigheterna, som sörjer för bekämpningen av oljeskador, rätt att av oljeskyddfondens medel få ersättning för sina kostnader för förvärv av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen i enlighet med den fastställda planen för bekämpning av oljeskador. Denna bestämmelse motsvarar den nuvarande bestämmelsen om kommunens rätt till ersättning.

I kostnaderna för upprätthållande av bekämpningsberedskapen inräknas inte bara kostnaderna för användning av utrustningen och för förvärv av förnödenheter, utan också kostnaderna för utbildning av bekämpningspersonalen.

Enligt 1 mom. beviljas ersättningen till det regionala räddningsväsendet, som föreslås få ansvaret för kommunens oljebekämpningsuppgifter genom de ändringar av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och av fartygsavfallslagen som ingår i denna proposition. Samtidigt upphävs i dessa lagar de bestämmelser som hänvisar till kommunens rätt att av oljeskyddfondens medel få ersättning för dessa kostnader. I vardera lagen föreskrivs dessutom om skyldigheten för det regionala räddningsväsendet

att före utgången av år 2006 göra upp en plan för bekämpning av oljeskador inom sitt område. Närmare föreskrifter om innehållet i bekämpningsplanen förs in i förordning av statsrådet.

Om kostnaderna för förvärv av bekämpningsmateriel överstiger 85 000 euro, är det på samma sätt som nu en förutsättning att styrelsen för oljeskyddfonden i förväg godkänner förvärvet. Det är nödvändigt att bibehålla systemet med förhandsgodkännande för att styrelsen i tillräckligt god tid skall vara informerad om större förvärv så att den genom att bereda sig på de utgifter som detta förleder kan sörja för fondens likviditet också på längre sikt.

Om bekämpningsmaterielen inte är avsedd att användas uteslutande för bekämpning av oljeskador, skall kostnaderna för förvärv och användning enligt 2 mom. i regel ersättas enligt bruksgraden vid bekämpning av oljeskador i enlighet med den fastställda bekämpningsplanen. Bruksgraden skall bedömas då planen läggs upp. Av förvärvskostnaderna kan en andel som är större än bruksgraden ersättas, om detta är motiverat för att bekämpningsberedskapen skall vara tillräcklig.

Avsikten är att förenkla förfarandet för ersättning av kostnaderna för upprätthållande av bekämpningsberedskapen genom en övergång till ett mer summariskt förfarande. I 3 mom. föreslås en bestämmelse som gör det möjligt att betala förskottsersättning till det regionala räddningsväsendet för att täcka de kostnader som under ett kalenderår orsakas av användningen av bekämpningsmaterielen och smärre anskaffningar av förnödenheter. Detta förfarande förutsätter att det utarbetas en plan för användningen av fondmedlen, där de kostnader som de regionala räddningsmyndigheterna åsamkas av upprätthållandet av bekämpningsberedskapen bedöms på förhand. Denna bestämmelse innebär en betydande gallring i antalet ersättningsansökningar som kommer in till fonden och minskar arbetsbördan både för dem som ansöker om ersättning och för den som beviljar ersättningen. I slutet av varje år skall en redogörelse över de faktiska kostnaderna sändas in så att den slutliga ersättningen kan slås fast.

18 §. *Av prövning beroende ersättning för*

förvärv av bekämpningsmateriel. Enligt denna paragraf är det möjligt att på basis av prövning bevilja staten och landskapet Åland ersättning för de kostnader som förvärvet av bekämpningsmateriel för bekämpning av sådana oljeskador som avses i fartygsavfallslagen orsakar. Bestämmelsen motsvarar vad staten beträffar bestämmelsen i 5 § 4 mom. i gällande lag, och i fråga om Åland motsvarar den etablerad praxis.

De statliga myndigheterna och särskilt Finlands miljöcentral har enligt 19 § i fartygsavfallslagen en central roll vid bekämpningen av oljeskador som inträffar på havet. I praktiken har statens och landskapet Ålands förvärv av erforderlig oljebekämpningsmateriel för fartygsoljeskador ersatts av oljeskyddsfondens medel, då ansökan om ersättning har lämnats in. Avsikten är inte att ändra på denna praxis, även om statens och landskapets rätt att få ersättning alljämt skall vara underställd prövning.

De ökade oljetransporterna på Finska viken och den därav föranledda risken för en allvarlig oljeolycka ökar behovet att förbättra den bekämpningsberedskap som staten svarar för, bland annat genom att den nuvarande materielen för farledsskötsel och patrullering utrustas så att den lämpar sig för oljebekämpning. Också de kostnader som ombyggnaden av dessa fartyg föranleder skall enligt denna paragraf kunna ersättas ur oljeskyddsfonden.

Eftersom de statliga myndigheternas uppgift bara i exceptionella fall är att delta i bekämpning av oljeskador som inträffar på land, är det inte nödvändigt att utvidga rätten till ersättning så att den också omfattar förvärv av sådan materiel som behövs för bekämpning av oljeskador som avses i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land.

I gällande lag finns ingen bestämmelse om att landskapet Åland har rätt till ersättning för förvärv av materiel, men i praktiken har Ålands landskapsstyrelse på basis av prövning av oljeskyddsfondens medel fått ersättning för förvärv av bekämpningsmateriel till landskapet för bekämpning av oljeskador som härrör från fartyg. Det föreslås att denna praxis slås fast genom en uttrycklig bestämmelse i lagen.

I 11 a § i den nuvarande lagen om oljeskyddsfonden finns en bestämmelse om att Ålands landskapsstyrelse i ersättningsfrågor kan representera kommunerna. Denna bestämmelse föreslås bli upphävd, eftersom ersättning i regel inte beviljas till enskilda kommuner, utan till landskapsstyrelsen, som svarar för bekämpningen av oljeskador i landskapet. En bestämmelse som motsvarar den nuvarande förordningen och föreskriver att oljeskyddsfondens styrelse är skyldig att höra en representant för landskapet Åland som sakkunnig, då fonden behandlar ett ersättningsärende som gäller landskapets område, föreslås bli införd i statsrådets förordning.

19 §. *Av prövning beroende bidrag.* I lagen föreslås en bestämmelse med vars stöd det är möjligt att på basis av prövning ur oljeskyddsfonden bevilja bidrag till verksamhet som är nödvändig med tanke på bekämpningen av oljeskador. Denna bestämmelse är ny och gör det möjligt att använda fondens medel på ett mer mångsidigt sätt för verksamhet som gagnar bekämpningen av oljeskador. 6 § i statsunderstödslagen leder till att bidraget i regel inte får täcka de kostnader som verksamheten föranleder till fulla beloppet. Då beviljandet av bidraget prövas skall också de allmänna förutsättningar för beviljande av statsunderstöd om vilka 7 § i statsunderstödslagen föreskriver beaktas. Bidrag skall alljämt enbart beviljas då fondens likviditet så tillåter och utan att utbetalningen av de lagstadgade ersättningarna äventyras.

Enligt paragrafens 1 punkt kan det regionala räddningsväsendet eller kommunen beviljas bidrag för uppförande eller hyrning av en lagerbyggnad avsedd för förvaring av oljebekämpningsmateriel. Denna bestämmelse bekräftar den ersättningspraxis som redan är gängse och enligt vilken fonden har beviljat ersättning till kommunerna för uppförande eller hyrning av lagerbyggnader, oavsett att en uttrycklig bestämmelse om detta har saknats. Även om det är det regionala räddningsväsendet som sörjer för bekämpningen av oljeskador, är det ofta ändamålsenligt att placera bekämpningsmateriel på olika håll i kommunerna, som upprätthåller lagerbyggnaderna. Av denna anledning bör det vara möjligt att bevilja bidrag direkt till de berör-

da kommunerna med tanke på de kostnader som de orsakar.

Bestämmelsen i 2 mom. breddar möjligheterna att använda oljeskyddsfondens medel också för att täcka de kostnader som utövar av verksamhet som avses i 14 § 1 mom. i fartygsavfallslagen har för förebyggandet av oljeskador. Enligt denna bestämmelse skall den som äger en livligt trafikerad hamn, en industri- eller lageranläggning som hanterar större mängder av olja samt ägaren till ett reparationsvarv i syfte att förebygga och begränsa oljeskador anskaffa nödvändiga anläggningar och förnödenheter och sörja för att det finns utbildad personal som kan använda anläggningarna. Avsikten är dock inte att bevilja bidrag till de kostnader som uppfyllandet av denna grundläggande skyldighet orsakar, utan bidrag skall enbart beviljas till kostnader som väsentligt förbättrar den grundläggande beredskapen.

Enligt 3 mom. kan bidrag beviljas också för annan verksamhet som är nödvändig för att bekämpa oljeskador eller upprätthålla bekämpningsberedskap. Med stöd av denna bestämmelse är det möjligt att exempelvis direkt till den som ordnar utbildning i oljebekämpning bevilja bidrag till de kostnader som utbildningen orsakar.

20 §. *Ansökan om ersättning eller bidrag.* Paragrafen innehåller ett bemyndigande att utfärda förordningar. Enligt den kan föreskrifter om ersättningsansökningar och sökande av bidrag samt om de utredningar som krävs för behandling av ansökningarna och om det övriga ansökningsförfarandet utfärdas genom en förordning av statsrådet. Det är inte behövligt att i lagen skriva in detaljer som gäller förfarandet, utan på samma sätt som för närvarande kan bestämmelserna föras in i en förordning.

21 §. *Beslut om ersättningar och bidrag.* Beslutanderätten i fråga om ersättningar och bidrag av oljeskyddsfondens medel tillkommer fondens styrelse. Bestämmelser om styrelsens sammansättning ingår i 4 § och närmare bestämmelser i en förordning.

Enligt 8 a § 1 mom. i gällande förordning om oljeskyddsfonden kan direktionens arbetsutskott genom ett enhälligt beslut å direktionens vägnar avgöra ersättningsansökningar som gäller högst 8400 euro och likaså be-

sluta att inte driva in en ersättning till detta belopp. Eftersom befogenheten att bevilja ersättningar kan anses som utövande av offentlig makt, föreslås att en bestämmelse om arbetsutskottets befogenheter i fråga om ersättningarna förs in i lagen. Enligt detta kan styrelsen överföra beslutanderätt till arbetsutskottet om ersättningar som uppgår till högst 10 000 euro.

Enligt 2 mom. föreskrivs i förordning av statsrådet om styrelsens och arbetsutskottets beslutförhet och om behandlingen av ärenden i styrelsen och arbetsutskottet.

4 kap. Förvaltningen av oljeskyddsfonden

22 §. *Styrelsens uppgifter.* Gällande lag innehåller inga bestämmelser om vilka uppgifter oljeskyddsfondens direktion har i förvaltningen av fonden, inte heller innehåller lagen några bestämmelser om fondens förvaltning. Också i förordningen är bestämmelserna här om njugga. Med beaktande av att fondens verksamhet skall effektivieras och användningen av medlen bli mer planmässig och följas upp är det motiverat att i lagen ta in allmänna bestämmelser om styrelsens uppgifter i fråga om förvaltningen av fonden.

Styrelsen skall ha huvudansvaret för planeringen och uppföljningen av fondens verksamhet och ekonomi. Enligt denna paragraf har styrelsen i uppgift att besluta om betydande och vittomfattande ärenden samt att sörja för att bokföringen och medelförvaltningen övervakas i vederbörlig ordning. Genom förordning preciseras innehållet i bestämmelsen genom detaljerade föreskrifter om fondens förvaltningsuppgifter som ankommer på styrelsen.

Enligt 2 mom. skall de utgifter som orsakas av styrelsens arvoden och avlöningen av fondens personal samt av den övriga förvaltningen betalas av oljeskyddsfondens medel. Bestämmelsen motsvarar 10 § i gällande lag.

23 §. *Bokföring, betalningsrörelse och bokslut.* Enligt förordningen om statsbudgeten (1243/1992) tillämpas förordningen i fråga i tillämpliga delar på bokföring och bokslut för fonder som står utanför budgeten. För tydlighetens skull hänvisar 1 mom. till den lagstiftning som gäller statsbudgeten.

2 mom. föreskriver att miljöministeriet är skyldigt att sköta fondens bokföring och sörja för uppgifterna i samband med att bokslutet fastställs. Inrikesministeriet har enligt lagen om brandskyddsfonden (306/2003) motsvarande uppgifter i egenskap av förvaltare av brandskyddsfonden.

24 §. *Revision.* Gällande lagstiftning om oljeskyddsfonden innehåller inga bestämmelser om hur revisionen skall skötas. För att fondens medelförvaltning skall kunna övervakas effektivt krävs det dock att lagen föreskriver om grunderna för revisionen. Det föreslås att Statens revisionsverk skall sköta revisionen. Revisionsverket svarar också för revisionen av brandskyddsfonden, som förvaltas av inrikesministeriet i enlighet med lagen om fonden. Utöver revisionsverket kan även statsrevisorerna granska fonden också utan uttryckliga bestämmelser.

2 mom. innehåller de grundläggande bestämmelserna om revisorernas uppgifter och om deras skyldighet att avge en revisionsberättelse för varje bokföringsperiod. Här föreskrivs också vilka faktorer revisionsberättelsen skall uttala sig om. Paragrafens 3 mom. gäller problematiska situationer under bokföringsperioden, 4 mom. styrelsens och personalens skyldighet att ge handräckning vid revisionen.

5 kap. Särskilda bestämmelser

25 §. *Överföring av medel från statsbudgeten.* 1 mom. motsvarar i sak 4 § i gällande lag. Ordalydelsen i första satsen har dock preciserats så att överföring av medel från statsbudgeten till oljeskyddsfonden enbart kommer på fråga i fall där fondens medel inte räcker till för betalning av de lagstadgade ersättningarna. De överförda medlen skall gottskrivas till statsbudgeten så snart som tillräckliga medel influerat till fonden.

Eftersom miljöministeriet svarar för förvaltningen av fonden är ministeriet skyldigt att vidta behövliga åtgärder för att medel skall anvisas till fonden och motsvarigt återbetalas till statsbudgeten. En bestämmelse om detta ingår i 2 mom. och ersätter motsvarande bestämmelse i den gällande förordningen.

Med stöd av 7 § i lagen om oljeavfallsav-

gift (894/1986) har en del av intäkterna från oljeskyddsavgiften sedan år 1987 via statsbudgeten förts över till oljeskyddsfonden för att användas till ersättning för kostnader orsakade av oljeskador som avses i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och av bekämpningen av dem. Av de medel som flyter in från oljeskyddsavgiften har årligen i genomsnitt 2,9 miljoner euro förts över till oljeskyddsfonden. Eftersom dessa medel utgör en betydande del av oljeskyddsfondens kapital är det motiverat att i 2 mom. ta in en hänvisning till 7 § i lagen om oljeavfallsavgift.

26 §. *Synerämnd.* I denna paragraf föreskrivs om den synerämnd som tillsätts för att utreda ersättningsfrågor i samband med stora och komplicerade oljeskador samt för andra utredningar. En motsvarande bestämmelse ingår i gällande lag. Förutsättningarna för tillsättandet av synerämnden preciseras jämfört med nuvarande lag genom att det föreskrivs att förutsättningarna skall vara att 1) skadorna eller bekämpningskostnaderna uppskattas stiga över 20 000 euro och 2) utredningen av skadan kräver att en synerämnd tillsätts. Den regionala miljöcentralen skall tillsätta en synerämnd också i andra fall, om oljeskyddsfondens styrelse ber om det. Kostnaderna för synerämnden erlaggs av oljeskyddsfondens medel. Bestämmelser om nämndens uppgifter och sammansättning ingår i en förordning av statsrådet.

27 §. *Sökande av ändring.* Enligt 11 § i gällande lag kan enbart sådana beslut av oljeskyddsfondens direktion som gäller lagstadgade ersättningar överklagas genom besvär. Lagen innehåller inga bestämmelser om förfarandet då man yrkar rättelse, men i praktiken har det ansetts möjligt att yrka rättelse i alla beslut som direktionen fattar. Därigenom har det också varit möjligt att yrka rättelse i direktionens beslut som gäller prövning underställda ersättningar, men att överklaga ett beslut som gäller yrkande av rättelse hos förvaltningsdomstolen och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen har enbart varit möjligt i ärenden som gäller lagstadgade ersättningar.

I ljuset av 21 § 2 mom. i grundlagen, som gäller den allmänna rätten att söka ändring, och av vissa ställningstaganden av grund-

lagsutskottet (GrLU 46/2002 rd och 14/2002 rd) är det motiverat att det finns möjlighet att överklaga också sådana beslut där avgörandet huvudsakligen beror på prövning av ändamålsenligheten. Denna princip har omfattas i statsunderstödslagen, som inte innehåller bestämmelser om begränsningar i sökandet av ändring efter ett rättelseförfarande. Rätten att söka ändring borde inte heller begränsas i ärenden som gäller ersättningar eller bidrag av oljeskyddsfondens medel.

Denna paragraf motsvarar statsunderstödslagens bestämmelser om sökande av ändring. I ett beslut av oljeskyddsfondens styrelse får ändring inte sökas genom besvär, utan den som är missnöjd med beslutet skall hos oljeskyddsfondens styrelse yrka rättelse inom 30 dagar efter delfående av beslutet. Ett beslut som gäller ett rättelseyrkande kan överklagas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996) hos berörda förvaltningsrätt och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen.

28 §. *Tjänsteansvar och tillämpning av bestämmelserna om den allmänna förvaltningen.* I den nuvarande lagen saknas en bestämmelse som visar oljeskyddsfondens karaktär av myndighet. För tydlighetens skull bör lagen föreskriva om att ordföranden för oljeskyddsfondens styrelse och medlemmarna i den arbetar under tjänsteansvar och att strafflagens bestämmelser om tjänstemän äger tillämpning på dem då de fungerar i denna kapacitet.

I 2 mom. ingår en hänvisning till de allmänna bestämmelser som gäller offentlig förvaltning. Av oljeskyddsfondens ställning som en myndighet följer att bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas på fondens och styrelsens verksamhet.

29 §. *Straffbestämmelser.* Underlåtenhet att betala oljeskyddsavgift och försök därtill skall anses som en förbrytelse som bestraffas med stöd av 29 kap. 1—3 § i strafflagen (39/1889). Denna bestämmelser motsvarar 11 b § i gällande lag.

30 §. *Närmare bestämmelser om verkställigheten.* Denna paragraf innehåller ett allmänt bemyndigande att utfärda förordningar av statsrådet om sådant som är nödvändigt

med tanke på verkställigheten av lagen. Detaljerade bemyndiganden att utfärda förordning ingår dessutom i 4, 13, 20, 21 och 26 §.

6 kap. **Ikraftträdande och övergångsbestämmelser**

31 §. *Ikraftträdande.* Lagen avses träda i kraft i tre delar. Det är ändamålsenligt att huvuddelen av lagen träder i kraft samtidigt med de föreslagna ändringarna i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och i fartygsavfallslagen, vilka föreskriver om ändringarna i de uppgifter som gäller bekämpningen av oljeskador. I ikraftträdelsestadgandena är det i alla fall nödvändigt att beakta giltighetstiden för lagen om temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden. Eftersom det är meningen att giltighetstiden för denna lag skall förlängas med ett år föreslås att 5 §, som gäller oljeskyddsavgiftens storlek, och 8 §, som gäller fondens kapitalgränser, i den föreslagna lagen om oljeskyddsfonden inte träder i kraft förrän då den ovan avsedda giltighetstiden går ut. Därigenom träder 5 § i kraft den 1 januari 2006 och 8 § den 1 januari 2007.

32 §. *Övergångsbestämmelser.* Lagen är inte retroaktiv. Därför föreslås att det stadgas att på ersättningar som beviljats innan lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde då ersättningen beviljades. Då lagen träder i kraft kommer åtskilliga ansökningar om ersättningar från kommunerna att vara anhängiga, och det vore ändamålsenligt att dessa slutbehandlas enligt den tidigare lagstiftningen. Därför föreslås att det stadgas att på behandlingen av ansökningar som är anhängiga tillämpas de bestämmelser som gällde då ansökan anhängiggjordes. Den nuvarande direktionen för oljeskyddsfonden skall under sin kvarvarande mandattid fortsätta sin verksamhet i egenskap av styrelse för oljeskyddsfonden.

1.2. **Lag om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land**

I lagen föreslås de ändringar som behövs för att bestämmelserna om kommunens uppgifter i samband med oljebekämpning skall motsvara den reviderade lagstiftningen om räddningsverksamhet. Dessutom föreslås upphävning av bestämmelserna om rätten att få ersättning av oljeskyddsfondens medel. De lagrum som skall upphävas är följaktligen 5 § 4 mom., 7 § 3 mom. och 8 § 3 mom. Likaså föreslås att 1 a §, som gäller tidsbestämd inspektion av oljecisterner, skall slopas såsom onödig, eftersom bestämmelser om detta hör till den lagstiftning som gäller farliga kemikalier och explosiva ämnen. En översyn av denna lagstiftning bereds som bäst.

Lagens 5 § gäller myndigheternas uppgifter vid bekämpning av oljeskador som uppkommer på land. I 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som miljöministeriet, Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna har. I detta moment föreslås en smärre teknisk justering.

Paragrafens 2 mom. föreskriver om det operativa ansvaret för bekämpningen av oljeskador och om bekämpningsplanen. Momentet föreslås bli ändrat så att det regionala räddningsväsendet i stället för de enskilda kommunerna skall sköta om bekämpningen av oljeskador inom sitt område. I praktiken slår bestämmelsen bara fast den nuvarande situationen, eftersom oljebekämpningsuppgifterna redan då det regionala räddningsväsendet inledde sin verksamhet i början av år 2004 har förts över på dess ansvar, så som överenskommit i respektive avtal om grundande av det regionala räddningsväsendet. Det regionala räddningsväsendet skall för sitt område lägga upp en bekämpningsplan och tillställa den regionala miljöcentralen denna plan för fastställelse. Om det närmare innehållet i bekämpningsplanen föreskrivs i en förordning av statsrådet. I detta moment föreslås också en bestämmelse som motsvarar nuvarande 3 mom. om uppläggningsavtalet mellan det regionala räddningsväsendet och dem som i området lagrar stora mängder olja.

Paragrafens 3 mom. innehåller föreskrifter om de kommunala myndigheternas och verkens skyldighet att delta i bekämpningsarbetet. I praktiken ankommer det på kommunerna att sköta efterbehandlingen då en olje-

olycka inträffat, såsom långvarig sanering och återställande av oljeskadad miljö. Dessa uppgifter lämpar sig bättre exempelvis för byggnadsväsendet eller det tekniska väsendet i kommunerna än för de lokala räddningsmyndigheterna, som i allmänhet inte har utrustning som lämpar sig för dessa ändamål. Det ankommer i varje särskilt fall på den räddningsmyndighet som fungerar som ledning för bekämpningsarbetet att besluta när en oljeolycka inte längre orsakar sådan akut fara att de egentliga bekämpningsåtgärderna kan avslutas och efterbehandlingen av skadan kan inledas. De kostnader som efterbehandlingen åsamkar kommunerna ersätts av oljeskyddsfondens medel under motsvarande förutsättningar som bekämpningsmyndighetens kostnader. Närmare bestämmelser om de uppgifter som alljämt faller på kommunernas ansvar i samband med bekämpningen av oljeskador förs in i de regionala bekämpningsplanerna.

De övriga ändringar som föreslås i lagen beror på att de lagrum som gäller myndigheterna justeras så att de motsvarar lagstiftningen om räddningsverksamhet och de begrepp som används i den. Sådana förändringar föreslås i 2 § 4 mom., 3 §, 4 § 1 mom. samt i 6 § 1 mom. Dessutom görs i 8 § 1 mom. den precisering som behövs på grund av att uppgifter har förts över från kommunerna till det regionala räddningsväsendet.

Lagen bör träda i kraft så snabbt som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Eftersom de kommuner som ingår i varje regionala räddningsväsende har planer för bekämpning av oljeskador som har utarbetats och fastställts vid olika tidpunkter, behövs bestämmelser om en övergångsperiod fram till utgången av år 2006, så att kommunernas nuvarande planer kan ersättas med regionala bekämpningsplaner.

1.3. Lag om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg

I denna lag föreslås motsvarande ändringar som i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och som beror på omställningarna i skötseln av bekämpnings-

uppgifterna och på att bestämmelserna om ersättning slopas. Därigenom upphävs i lagen de bestämmelser som innehåller en hänvisning till ersättning ur oljeskyddsfonden, dvs. 12 § 4 mom., 15 § 1 mom. andra satsen, 16 § 6 mom., 18 § 3 mom., 19 § 4 mom. och 19 a § 2 mom. De ändringar som föranleds av lagstiftningen om räddningsverksamhet förs in i paragraferna om myndigheter och deras uppgifter, och vidare införs vissa andra ändringar av teknisk natur i 12 § 1 - 3 mom., 13 § 4 punkten, 15 § 2 mom., 18 § 1 mom., 19 § 1 - 3 mom. och 27 b § 3 - 5 mom. Därutöver preciseras Finlands miljöcentrals ansvar för ledningen vid bekämpning av stora oljeolyckor genom att ordalydelsen i 19 § 1 mom. förtydligas.

Enligt förslaget till 12 § 2 mom. skall det regionala räddningsväsendet lägga upp en plan för bekämpning av oljeskador som härrör från fartyg, om detta inte är uppenbart onödigt med tanke på de lokala förhållandena. Bestämmelsen motsvarar den nuvarande som gäller de skyldigheter som ankommer på kommunen. I praktiken behövs en sådan plan inte, om räddningsväsendets verksamhetsområde inte omfattar kommuner vid kusten eller sådana som gränsar till djupfarleden i Sömen. Enligt bestämmelserna om ikraftträdande skall bekämpningsplanerna utarbetas före utgången av år 2006.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Avsikten är att med stöd av lagen om oljeskyddsfonden utfärda en förordning av statsrådet som träder i kraft samtidigt med lagen och som ersätter den nuvarande förordningen om oljeskyddsfonden. Utkastet till förordning utgör en bilaga till denna proposition. Dessutom bör statsrådets förordning om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor (636/1993), som utfärdats med stöd av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och av fartygsavfallslagen, ändras till de delar som förordningen föreskriver om planer för bekämpning av oljeskador. Det ankommer på det regionala räddningsväsendet att lägga upp en plan för bekämpning av oljeskador, och förord-

ningen föreskriver om dess innehåll.

3. Ikraftträdande

De verksamhetsområden för räddningsväsendet som avses i lagen om räddningsområden inrättades i början av år 2004. Med stöd av bestämmelserna om samarbete mellan kommunerna i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och i fartygsavfallslagen har de regionala räddningsmyndigheterna från nämnda tidpunkt sört för de uppgifter i samband med bekämpning av oljeskador som ankommer på kommunerna. För att bestämmelserna om ansvaret för bekämpningen av oljeskador skall motsvara nuvarande praxis bör ändringarna i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land och i fartygsavfallslagen träda i kraft så snart som möjligt. Med tanke på att ersättningarna för kostnader orsakade av överföringen av uppgifterna skall kunna skötas smidigt är det önskvärt att reformeringen av lagen om oljeskyddsfonden kan göras samtidigt med dessa lagändringar. Därför föreslås att de lagar som ingår i denna proposition skall träda i kraft den 1 januari 2005.

4. Stiftelseordning

Enligt 87 § i grundlagen är det möjligt att genom lag föreskriva om att en fond skall stå utanför statsbudgeten, om skötseln av en statlig permanent uppgift oundgängligen kräver detta. För att ett lagförslag som gäller inrättandet av en sådan fond, eller en väsentlig breddning av fonden eller dess syftemål, skall kunna godkännas måste förslaget i riksdagen få två tredjedelars majoritet av de röster som avgetts.

Då grundlagen förbereddes ansågs lagens 87 § inte påverka den ställning som de dåvarande fonderna som stod utanför statsbudgeten hade. Eftersom propositionen inte innehåller förslag om att en ny fond skall inrättas, inte heller att syftemålet för oljeskyddsfonden skall ändras, behöver lagförslaget enligt regeringens uppfattning inte separat bedömas för att de i första satsen i grundlagens 87 § angivna förutsättningen i samband med sköt-

seln av en statlig permanent uppgift skall uppfyllas.

Den nya lagen om oljeskyddsfonden syftar i första hand till att förtydliga och precisera regleringen av de ersättningar som betalas av fondens medel. Nivån på oljeskyddsavgiften förändras inte. De föreslagna bestämmelserna om ersättningar och bidrag innebär inte någon väsentlig breddning av fondens syfte-

mål. Lagen kan därigenom enligt regeringens uppfattning stiftas i normal lagstiftningsordning. Det är i alla fall av nöden att av grundlagsutskottet inhämta ett utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om oljeskyddsfonden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Oljeskyddsfondens syfte

Oljeskyddsfonden är en fond utanför statsbudgeten och förvaltas av miljöministeriet.

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning för oljeskador och för de kostnader som bekämpningen av dem och återställandet av miljön orsakar, så som föreskrivs nedan. Dessutom betalas ersättningar och beviljas bidrag för de kostnader som orsakas av förvärv av bekämpningsmateriel och av upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

2 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

På de av prövning beroende ersättningar och bidrag som med stöd av denna lag beviljas ur oljeskyddsfonden tillämpas statsunderstödslagen (688/2001), om inte något annat följer av denna lag. Oljeskyddsfonden är en i statsunderstödslagen avsedd statsbidragsmyndighet. Statsunderstödslagens 4—6 kap. tillämpas i tillämpliga delar också på de ersättningar som betalas ur oljeskyddsfonden och som den sökande har rätt till enligt denna lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *olja*

a) råolja och därav härledda oljeprodukter,

b) oljehaltiga blandningar,

c) spillolja och

d) oljigt avfall.

2) *avgiftsbelagd olja* sådana flytande produkter som faller under tulltariffens positioner 27.07, 27.09 och 27.10.

4 §

Oljeskyddsfondens styrelse och personal

Oljeskyddsfonden har en styrelse som statsrådet tillsätter för tre år i sänder samt personal i statens tjänst.

I styrelsen skall ingå representanter för de med tanke på bekämpningen av oljeskador viktigaste statliga myndigheterna, kommunerna, oljebranschen samt miljöskyddsorganisationerna. Styrelsen kan ha ett arbetsutskott för beredning och handläggning av ärendena.

Bestämmelser om den närmare sammansättningen av styrelsen och arbetsutskottet utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Oljeskyddsavgift

5 §

Oljeskyddsavgiftens storlek

Till oljeskyddsfonden tas för avgiftsbelagd olja som importerats till eller som transporteras genom Finland ut en oljeskyddsavgift på

0,37 euro för varje fullt ton. Avgiften tas ut till det dubbla beloppet, om oljan transporteras med ett tankfartyg som inte är försett med dubbelbotten som omfattar hela den del av fartyget där lasttankarna är belägna. Är det oklart om oljeskyddsavgiften skall tas ut till förhöjt belopp, skall tullmyndigheterna innan de avgör ärendet införskaffa ett utlåtande av behörigt sjöfartsdistrikt. Sjöfartsverket utfärdar vid behov närmare föreskrifter om när ett tankfartyg skall anses vara försett med dubbelbotten.

6 §

Betalningsskyldighet

För olja som importeras till eller transporteras genom Finland och som kommer från en medlemsstat i Europeiska gemenskapen är den som tar emot oljan i Finland skyldig att betala oljeskyddsavgift.

För olja som importeras till eller transporteras genom Finland och som kommer från en stat utanför Europeiska gemenskapen är den som hänför oljan till en godkänd tullbehandling skyldig att betala oljeskyddsavgift.

7 §

Upptagande av avgift

Tullverket svarar för upptagandet och övervakningen av oljeskyddsavgiften. Tullstyrelsen kan utfärda närmare föreskrifter om förfarandet vid upptagandet av oljeskyddsavgiften.

Avgiften bestäms i de fall som avses i 6 § 1 mom. enligt de bestämmelser som gäller den dag då oljan har tagits emot. I fråga om påförande av avgiften, betalning, sökande av ändring och i övrigt gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om påförande av accis (1469/1994) föreskrivs om registrerade näringsidkare.

Avgiften bestäms i de fall som avses i 6 § 2 mom. enligt de bestämmelser som gäller den dag då oljan första gången har hänförts till en godkänd tullbehandling. I fråga om påförande av avgiften, betalning, sökande av ändring och i övrigt gäller i tillämpliga delar vad som

föreskrivs i tullagen (1466/1994).

8 §

Kapitalgränser

Uttagandet av oljeskyddsavgiften upphör vid utgången av kalendermånaden efter den under vilken kapitalet i oljeskyddsfonden har stigit till 10 miljoner euro. Uttagandet påbörjas på nytt efter utgången av kalendermånaden efter den under vilken fondens kapital har sjunkit under 5 miljoner euro.

Miljöministeriet skall utan dröjsmål informera tullstyrelsen, om fondens kapital förändras på det sätt som avses i 1 mom.

9 §

Utlämnande av uppgifter om avgiften

Utän hinder av vad som föreskrivs om sekretess i lagen om påförande av accis och i tullagen kan tullmyndigheten till miljöministeriet och oljeskyddsfondens styrelse lämna ut sådan information om oljeskyddsavgiften som dessa behöver för att fullgöra sina lagstadgade uppgifter.

3 kap.

Ersättningar och bidrag

10 §

Ersättningar för oljeskador samt för kostnader för bekämpning och återställande

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning till den som blivit lidande till följd av en oljeskada samt ersättning för kostnaderna för bekämpningen av oljeskador och återställandet av den oljeförorenade miljön till bekämpningsmyndigheterna och till övriga aktörer som deltagit i bekämpningen av oljeskador och återställandet av miljön, om den som söker ersättning företer en utredning över att

1) ersättningen inte till fullo har kunnat drivas in hos den som enligt någon annan lag är skyldig att betala ersättning för skadan (*den ersättningskyldige*) och ersättningen inte kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningskyldige tagit, eller

2) det inte har kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig.

Vad som föreskrivs i denna paragraf gäller också oljeskador inom landskapet Åland.

11 §

Förskottsersättning

Ur oljeskyddsfonden kan förskottsersättning beviljas för skador som avses i 10 § samt för kostnader för bekämpning och återställande också utan den utredning som avses i nämnda paragraf, om det på grund av skadans eller kostnadernas omfattning eller på grund av att ansvarsfrågorna är oklara inte skäligen kan förutsättas att utredningen företes.

För betalning av förskottsersättningen skall den sökande förete en utredning över oljeskadan och orsakerna till den samt över orsakerna till att den i 10 § avsedda indrivningen eller utredningen över vem som är ersättningsskyldig inte har inletts. Den slutliga ersättningen beviljas efter att den sökande har företett en utredning över de slutliga kostnaderna.

12 §

Skador som ersätts

Den ersättning som betalas till den som blivit lidande till följd av en oljeskada bestäms beroende på fallet genom tillämpning av antingen lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) eller 10 kap. sjölagen (674/1994). Till den skadelidande betalas emellertid inte sådan förhandsersättning som avses i 9 § lagen om ersättning för miljöskador och oljeskyddsfonden har inte en sådan inlösningskyldighet som avses i 10 § i nämnda lag.

13 §

Kostnader för bekämpning och återställande

Sådana kostnader för bekämpning av och återställande efter en oljeskada som berättigar till i 10 § avsedd ersättning är

1) kostnader för de nödvändiga åtgärder som någon har vidtagit för att avvärja en oljeskada som hotar honom,

2) kostnader och skador orsakade av bekämpningsåtgärder enligt lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979), och enligt lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974),

3) skäligen kostnader för återställande av oljeförorenad miljö, samt

4) kostnader för nödvändiga utredningar för bekämpningsåtgärder eller för återställande enligt 2 och 3 punkten.

Bestämmelser om vilka kostnader för bekämpning och återställande skall anses som godtagbara kostnader som berättigar till ersättning kan ges genom förordning av statsrådet.

14 §

Begränsning i fråga om ersättningstagaren

De i 12 och 13 § avsedda ersättningarna betalas inte till den ersättningsskyldige och inte heller till den i vars besittning den olja som orsakat skadan eller risken för sådan var då olyckan inträffade eller på vars uppdrag oljan transporterades då olyckan inträffade.

15 §

Av prövning beroende ersättning för sanering av oljeförorenad mark och oljeförorenat grundvatten

De kostnader som orsakas eller har orsakats av sanering av oljeförorenad mark eller oljeförorenat grundvatten, av utredning av saneringsbehovet och av planeringen av saneringsåtgärderna kan helt eller delvis ersät-

tas ur oljeskyddsfonden.

Ersättning kan beviljas om det inte kan utredas vem som orsakat föroreningen eller om han inte anträffas, eller om han inte kan svara för kostnaderna för saneringen, och om den som innehar det förorenade området inte skäligen kan åläggas att sanera området.

Till ansökan om ersättning skall fogas en skriftlig försäkran av den som äger fastigheten om att han förbinder sig att på yrkan av oljeskyddsfonden återbetala den ersättning jämte ränta som beviljats för kostnaderna för sanering av det förorenade området, om fastigheten säljs inom tio år efter att saneringen har gjorts.

16 §

Regressrätt

Rätten för den som fått ersättning ur oljeskyddsfonden att få ersättning av den ersättningsskyldige, övergår på fonden till den del ersättning har betalats. Oljeskyddsfondens styrelse har rätt att av särskilda orsaker helt eller delvis avstå från att återkräva ersättningen.

17 §

Ersättning för förvärv av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning till det lokala räddningsväsendet i enlighet med den fastställda plan för bekämpning av oljeskador som avses i lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg och i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land för

1) kostnader förorsakade av förvärv av bekämpningsmateriel; en förutsättning för att en enskild anskaffning av materiel för mer än 85 000 euro skall ersättas är att oljeskyddsfondens styrelse på förhand har godkänt anskaffningen,

2) kostnader för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Om materielen för bekämpning av oljeska-

dor inte enligt den fastställda bekämpningsplanen uteslutande är avsedd för bekämpning av oljeskador, ersätts kostnaderna för anskaffning och drift enbart till den del som motsvarar användningen av materielen för bekämpning av oljeskador enligt bekämpningsplanen. En större andel av anskaffningskostnaderna än vad som motsvarar bruket av materielen för bekämpning av oljeskador kan dock ersättas ur oljeskyddsfonden, om detta är motiverat för att bekämpningsberedskapen skall bli tillräcklig.

Ur oljeskyddsfonden kan, inom ramen för dispositionsplanen för fondmedlen, beviljas ersättning i förskott för de kostnader som upprätthållandet av bekämpningsberedskapen orsakar under ett kalenderår. Den slutliga ersättningen beviljas efter att en utredning över de faktiska slutliga kostnaderna har företetts.

18 §

Av prövning beroende ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel

Ersättning för sådana kostnader för anskaffning av bekämpningsmateriel som avses i lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg, kan ur oljeskyddsfonden beviljas staten och landskapet Åland.

19 §

Av prövning beroende bidrag

Ur oljeskyddsfonden kan bidrag beviljas

1) det lokala räddningsväsendet eller kommunen för uppförande eller hyrande av en lagerbyggnad avsedd för förvaring av oljebekämpningsmateriel,

2) sådan ägare av en hamn, inrättning eller ett varv som avses i 14 § i lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg, för anskaffning av materiel för bekämpning av oljeskador,

3) för annan verksamhet som är nödvändig för bekämpning av oljeskador eller för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

20 §

Ansökan om ersättning eller bidrag

Föreskrifter om den ansökan som gäller beviljande av ersättningar och bidrag enligt denna lag, de utredningar som krävs för handläggning av ansökan och om det övriga ansökningsförfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Beslut om ersättningar och bidrag

Beslut om ersättningar och bidrag ur oljeskyddsfonden fattas av fondens styrelse. Styrelsen kan till arbetsutskottet överföra rätten att fatta beslut om ersättningar som uppgår till högst 10 000 euro.

Om behandlingen av ärenden i styrelsen och i arbetsutskottet samt om styrelsens och arbetsutskottets beslutförhet föreskrivs genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Förvaltningen av oljeskyddsfonden

22 §

Styrelsens uppgifter

Oljeskyddsfondens styrelse har i uppgift att besluta om ärenden som är betydelsefulla och vittsyftande med tanke på fondens verksamhet och ekonomi samt att se till att tillsynen över fondens bokföring och finansförvaltning sköts på ett ändamålsenligt sätt. Närmare föreskrifter om styrelsens uppgifter vid förvaltningen av fonden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Lönerna till styrelsen och fondens personal samt övriga förvaltningsutgifter betalas ur oljeskyddsfonden.

23 §

Bokföring, betalningsrörelse och bokslut

På oljeskyddsfondens bokföring, betalningsrörelse, övriga redovisning och bokslut tillämpas lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av den utfärdade bestämmelser.

Miljöministeriet sköter fondens bokföring och fastställer årligen fondens bokslut före utgången av april samt beslutar om åtgärder som bokslutet ger anledning till.

24 §

Revision

Statens revisionsverk verkställer årligen revision av oljeskyddsfonden.

Revisorerna skall granska fondens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorerna skall för varje räkenskapsperiod avge en revisionsberättelse, vilken skall innehålla ett utlåtande särskilt om

1) huruvida bokslutet är upprättat i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller för upprättande av bokslut,

2) huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av fondens verksamhet och om dess ekonomiska ställning,

3) huruvida fondens förvaltning och verksamhet har skötts i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter,

4) fastställande av bokslutet, samt om

5) disponering av fondens resultat på det sätt som styrelsen förslagit; när revisionen har verkställts skall revisorerna i bokslutet göra en anteckning om detta, vilken skall innehålla en hänvisning till revisionsberättelsen samt ett utlåtande om huruvida bokslutet har upprättats i enlighet med god bokföringssed.

Om en revisor under räkenskapsperioden finner att det finns skäl till betydande anmärkning i fråga om fondens förvaltning och ekonomi, skall fondens styrelse och miljöministeriet omedelbart underrättas om saken.

Fondens styrelse och personal är skyldiga att vid behov bistå revisorn vid verkställandet av revisionen.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

25 §

Överföring av medel från statsbudgeten

Om oljeskyddsfondens medel inte räcker för sådana ersättningar som skall betalas ur fonden och som mottagaren har rätt till, kan de behövliga medlen överföras från statsbudgeten till oljeskyddsfonden. Då tillräckliga medel influtit till fonden intäktsförs de medel som erhållits av staten åter i statsbudgeten.

Miljöministeriet skall göra en framställning om överföring av medel från statsbudgeten till oljeskyddsfonden, om behov därav föreligger enligt 1 mom. Ministeriet sköter också om att de medel som erhållits av staten åter intäktsförs i statsbudgeten.

En del av de medel som inflyter som oljeavfallsavgifter kan i statsbudgeten överföras till oljeskyddsfonden så som närmare föreskrivs i 7 § lagen om oljeavfallsavgift (894/1986).

26 §

Synerämnd

Den regionala miljöcentralen skall för utredning av frågor som gäller ersättning för oljeskador och för andra förberedande utredningar tillsätta en synerämnd, om skadorna eller bekämpningskostnaderna kan beräknas stiga till över 20 000 euro och om utredningen av skadan kräver det. En synerämnd skall också tillsättas då oljeskyddsfondens styrelse begär det. Kostnaderna för synerämnden betalas ur oljeskyddsfonden.

Om synerämnens uppgifter och sammansättning föreskrivs genom förordning av statsrådet.

27 §

Sökande av ändring

I ett beslut av oljeskyddsfondens styrelse får ändring inte sökas genom besvär. En part som är missnöjd med nämnda beslut får yrka på rättelse av beslutet inom 30 dagar efter

delfäendet. Ett beslut om rättelseyrkande får överklagas genom besvär i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

28 §

Tjänsteansvar och tillämpningen av bestämmelserna om allmänna förvaltningen

På ordföranden i oljeskyddsfondens styrelse eller en medlem eller suppleant tillämpas då dessa sköter sina uppgifter enligt denna lag bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

På oljeskyddsfondens och dess styrelsens verksamhet tillämpas vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

29 §

Straffbestämmelse

Om straff för lagstridigt undandragande av oljeskyddsavgift och för försök därtill föreskrivs i 29 kap.1—3 § strafflagen (39/1889).

30 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan ges genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 xx 200 . Lagens 5 § träder dock i kraft den 1 januari 2006 och 8 § den 1 januari 2007. Genom denna lag upphävs lagen den 24 maj 1974 om oljeskyddsfonden (379/1974) jämte ändringar. Den upphävda lagens 2 och 3 § förblir dock tillämpliga i enlighet med bestämmel-

serna i lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden (/).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

32 §

Övergångsbestämmelser

På ersättningar som beviljats innan denna

---

lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som var i kraft då ersättningarna beviljades.

Om behandlingen av en ansökan pågår då denna lag träder i kraft, tillämpas på behandlingen de bestämmelser som var i kraft då ansökan blev anhängig.

Den direktion för oljeskyddsfonden som har tillsatts innan denna lag träder i kraft fortsätter till utgången av sin mandatperioden såsom den i 4 § avsedda styrelsen för oljeskyddsfonden.

2.

Lag**om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) 1 a §, 5 § 4 mom., 7 § 3 mom. och 8 § 3 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 1 a § i lag 90/1983, 5 § 4 mom. i lag 936/2001 samt 7 § 3 mom. och 8 § 3 mom. i lag 740/1985, samt
ändras 2 § 4 mom., 3 §, 4 § 1 mom., 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 2 § 4 mom., 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom. sådana de lyder i lag 694/2000, som följer:

2 §

I fråga om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i räddningslagen (468/2003) bestäms om det lokala räddningsväsendet, samarbetet mellan dessa, räddningsväsendets beredskap och räddningsverksamheten.

3 §

Den som observerar eller får veta, att oljeskada uppkommit, är skyldig att utan dröjsmål meddela detta till nödcentralen samt i mån av möjlighet till den i vars besittning eller förvar oljan är.

4 §

Den som i sin besittning eller sitt förvar har olja som orsakat skada eller risk för skada är skyldig att vidta sådana bekämpningsåtgärder som med hänsyn till omständigheterna skäligt kan fordras av honom, samt att utan dröjsmål informera nödcentralen om skadan eller risken för skada.

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral styr och övervakar det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Den regionala miljöcentralen

styr och övervakar organiserandet av bekämpningen av oljeskador och deltar vid behov självi bekämpningen.

Det lokala räddningsväsendet skall handha bekämpningen av oljeskador inom sitt område. Det lokala räddningsväsendet kan komma överens om hur bekämpningen skall ordnas i samråd med de i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrarna. Det lokala räddningsväsendet skall ha en plan för bekämpning av oljeskador om vars innehåll föreskrivs genom förordning av statsrådet. Bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

De kommunala myndigheterna och verken skall delta i bekämpningen av oljeskador och vid behov handha om efterbehandlingen så som närmare anges i den i 2 mom. avsedda planen för bekämpning av oljeskador.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är den regionala miljöcentralen, den lokala räddningsmyndigheten inom räddningsväsendet och den räddningsledare som leder bekämpningsarbetet.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har bekämpningsmyndigheterna rätt att beordra den som har bekämpningsredskap el-

ler bekämpningsförodenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande.

_____

_____

Denna lag träder i kraft den 200 .

Det lokala räddningsväsendet skall före utgången av 2006 utarbeta en plan för bekämpning av oljeskador inom sitt verksamhetsområde.

3.

Lag**om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 16 mars 1979 om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979) 16 § 4 mom., 18 § 3 mom. och 19 a § 2 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 16 § 4 mom. i lag 933/2003 samt 18 § 3 mom. Och 19 a § 2 mom. i lag 739/1985,
ändras 12 §, 13 § 4 punkten, 15 §, 18 § 1 mom., 19 § och 27 b § 3—5 mo m.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 12 § i lag 489/2000 och 935/2001, 13 § 4 punkten i lag 204/1987, 15 § i nämnda lag 489/2000, 18 § 1 mom. i nämnda lag 739/1985 och 489/2000 och 27 b § 3—5 mom. i nämnda lag 489/2000, som följer:

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (*fartygsoljeskador*) ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral skall allmänt organisera och utveckla bekämpningen av oljeskador. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av bekämpningen av fartygsoljeskador och deltar vid behov i bekämpningen.

Det lokala räddningsväsendet skall inom sitt område handha bekämpningen av fartygsoljeskador så som föreskrivs i denna lag. Det lokala räddningsväsendet kan i samråd med en i 14 § avsedd ägare av en hamn eller inrättning eller ett varv komma överens om hur bekämpningen av fartygsoljeskador organiseras. Det lokala räddningsväsendet skall ha en plan för bekämpning av fartygsoljeskador, om detta inte är uppenbart onödigt med hänsyn till de lokala förhållandena. Bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse. Om innehållet i planen föreskrivs genom förordning av statsrådet.

De kommunala myndigheterna och verken skall delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och vid behov handha efterbehandlingen så som närmare anges i den plan för bekämpning av fartygsoljeskador som avses i 2 mom.

13 §

De myndigheter för oljeskadebekämpning som avses i denna lag är

4) den lokala räddningsmyndigheten inom räddningsväsendet och räddningsledare som verkar som ledare för bekämpningen av fartygsoljeskador.

15 §

Anses det nödvändigt att förlägga oljebekämpningsmateriel eller oljebekämpningsförnödenheter på de ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skäligen kan åläggas att anskaffa, eller att förlägga bekämpningsmateriel eller bekämpningsförnödenheter på andra än de här avsedda ställena, skall Finlands miljöcentral sköta anskaffningarna på statens vägnar.

Finlands miljöcentral kan överlåta den bekämpningsmateriel och de förnödenheter som anskaffats till den regionala miljöcentralens, Rederiverkets, försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets eller någon annan ställig myndighets ägo eller besittning, eller i det lokala räddningsväsendets besittning eller i en sådan hamns, inrättnings eller ett sådant varvs besittning som avses i 14 §. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av bekämpningsmaterialet och förnödenheterna samt för att de vid behov utan dröjsmål kan användas för bekämpning av oljeskador.

18 §

Om olja har kommit ut i vattnet från ett fartyg, eller om fara för oljeläckage hotar då fartyget stöter på grund eller får maskinfel eller något annat haveri inträffar, skall fartygets befälhavare eller, om det är fråga om ovan i 14 § avsedda hamnars, inrättnings- eller varvs område, ägaren till detta ofördröjligen anmäla om oljeskadan eller hotet om en sådan till den behöriga sjöräddningscentralen, sjöräddningsundercentralen eller nödcentralen samt vidta sådana direkta bekämpningsåtgärder som han skäligen kan förutsättas vidta. Myndigheterna för bekämpning av oljeskador skall i brådskande ordning vidta alla sådana nödvändiga åtgärder för att avvärja skada eller begränsa den för vilka kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade.

19 §

Har en fartygsoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall Finlands miljöcentral förordna om bekämpningen och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetet. Finlands miljöcentral kan dessutom åta sig ansvaret för att bekämpningsarbetet utförs och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetet, om en skada har inträffat eller risk för skada föreligger annanstans, inom flera lokala räddningsväsendens områden, eller om skadan eller risken är så stor att det lokala räddningsväsendet inte rimligen kan förutsättas ensam sörja för bekämpningsarbetet, eller om bekämpningsåtgärderna i så fall blir långvariga, eller om det annars finns särskild anledning till detta.

I de fall som avses i 1 mom. ställer Finlands miljöcentral behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetet. I dessa fall är det lokala räddningsväsendet

och den i 14 § avsedda ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skyldiga att också utanför sitt område på begäran ställa sina bekämpningsredskap och sina bekämpningsförmödenheter samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena.

Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen av en fartygsoljeskada.

27 b §

Det lokala räddningsväsendet är skyldigt att på begäran ge handräckning till den myndighet som bekämpar fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen av olyckan kräver det skall det lokala räddningsväsendet snabbt vidta de åtgärder som bekämpningsberedskapen kräver redan innan begäran om handräckning har framställts.

Vad som i 13, 15, 18, 19 och 19 a § föreskrivs om bekämpningen av fartygsoljeskador gäller i tillämpliga delar också bekämpningen av fartygskemikalieolyckor. Det lokala räddningsväsendet är skyldigt att också utanför sitt område på begäran av ledaren för bekämpningsarbetet till hans förfogande ställa sina bekämpningsredskap och sina bekämpningsförmödenheter samt den personal som behövs för användningen av dem för att bekämpa fartygskemikalieolyckor.

För handräckning vid bekämpning av fartygskemikalieolyckor och för skador orsakade av bekämpningen betalas full ersättning av statens medel. I fråga om den som har fått ersättning av staten går hans rätt att få ersättning av den som är ansvarig för skadan över till staten till den del ersättning har betalats till honom.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Det lokala räddningsväsendet skall före utgången av 2006 för sitt område utarbeta en plan för bekämpning av fartygsoljeskador.

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jan-Erik Enestam*

2.

Lag**om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) 1 a §, 5 § 4 mom., 7 § 3 mom. och 8 § 3 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 1 a § i lag 90/1983, 5 § 4 mom. i lag 936/2001 samt 7 § 3 mom. och 8 § 3 mom. i lag 740/1985, samt
 ändras 2 § 4 mom., 3 §, 4 § 1 mom., 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 2 § 4 mom., 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom. sådana de lyder i lag 694/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 a §

För att avvärja risk för oljeskada kan genom förordning som avses i lagen om explosionsfarliga ämnen (263/1953) stadgas om periodisk besiktning av oljecisterner samt om förbud mot användning av cistern som föranleder risk för oljeskada eller förordnande om att sådan cistern skall repareras eller tagas ur bruk. Kommunen skall tillkännage skyldigheten att låta verkställa besiktningar på det sätt som är stadgat för offentliga kungörelser.

(upphävs)

2 §

I fråga om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i lagen om räddningsväsendet (561/1999) bestäms om kommunalt samarbete, räddningsväsendets beredskap och räddningsverksamheten.

I fråga om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i *räddningslagen (468/2003)* bestäms om *det lokala räddningsväsendet, samarbetet mellan dessa, räddningsväsendets beredskap och räddningsverksamheten.*

3 §

Den som observerar eller får veta, att oljeskada uppkommit, är skyldig att ofördröjligen därom underrätta polisen eller brandkåren samt såvitt möjligt den, i vars besittning eller förvar oljan finnes.

3 §

Den som observerar eller får veta, att oljeskada uppkommit, är skyldig att *utan dröjsmål meddela detta till nödcentralen samt i mån av möjlighet till den i vars besittning eller förvar oljan är.*

4 §

Den i vars besittning eller förvar finnes

4 §

Den *som i sin* besittning eller *sitt* förvar

olja som orsakat skada eller risk för skada, är skyldig att vidta sådana bekämpningsåtgärder som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan fordras av honom, samt att ofördröjligen underrätta polisen eller brandkåren om skadan eller risken för skada.

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral styr och övervakar det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av *den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager*. Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall ha en plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område bär ansvaret för ledningen och organiseringen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag. Den av kommunen godkända bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

Kommunen kan överenskomma om att uppfylla sin i 2 mom. avsedda skyldighet i samverkan med grannkommunerna eller i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrare.

Kommunen har rätt att enligt lagen om oljeskyddsfonden (379/1974) ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för anskaffning av materiel i enlighet med den fastställda planen för bekämpning av oljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskap i enlighet med planen samt för utbildning av bekämpningspersonal. För att kommunen skall få ersättning till fullt belopp för anskaffning av sådan oljeskyddsmaterial för vilken kostnaderna överstiger 85 000 euro krävs att fondens direktion på förhand har godkänt anskaffningen.

har olja som orsakat skada eller risk för skada är skyldig att vidta sådana bekämpningsåtgärder som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan fordras av honom, samt att *utan dröjsmål informera nödcentralen* om skadan eller risken för skada.

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral styr och övervakar det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av bekämpningen av oljeskador och deltar vid behov *själv* i bekämpningen.

Det lokala räddningsväsendet skall handha bekämpningen av oljeskador inom sitt område. Det lokala räddningsväsendet kan komma överens om hur bekämpningen skall ordnas i samråd med de i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrarna. Det lokala räddningsväsendet skall ha en plan för bekämpning av oljeskador om vars innehåll föreskrivs genom förordning av statsrådet. Bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

De kommunala myndigheterna och verken skall delta i bekämpningen av oljeskador och vid behov handha om efterbehandling- en så som närmare anges i den i 2 mom. avsedda planen för bekämpning av oljeskador.

(4 mom. upphävs)

Gällande lydelse

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen.

7 §

Har oljeskada uppkommit eller finns risk för sådan, skall oljeskadebekämpningsmyndigheterna i brådskande ordning vidtaga nödiga bekämpningsåtgärder såvitt av åtgärderna förorsakade kostnader eller skador uppenbart icke står i disproportion till de hotade ekonomiska eller andra värdena.

Bekämpningsåtgärderna skall utföras så, att återställandet av naturen och miljön i det skick i vilket de var innan oljeskadan inträffade icke onödigt försvåras.

De som deltagit i bekämpningsarbetet har rätt att på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnader för oljebekämpningsåtgärder som vidtagits i enlighet med 1 mom.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har *kommunens* bekämpningsmyndigheter rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller bekämpningsförnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande.

För bekämpningshjälp samt för skada som berott på åtgärder som avses i 2 mom. har vederbörande rätt att få ersättning ur oljeskyddsfonden på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden.

Föreslagen lydelse

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är *den regionala miljöcentralen, den lokala räddningsmyndigheten inom räddningsväsendet och den räddningsledare som leder bekämpningsarbetet*

7 §

Har oljeskada uppkommit eller finns risk för sådan, skall oljeskadebekämpningsmyndigheterna i brådskande ordning vidtaga nödiga bekämpningsåtgärder såvitt av åtgärderna förorsakade kostnader eller skador uppenbart icke står i disproportion till de hotade ekonomiska eller andra värdena.

Bekämpningsåtgärderna skall utföras så, att återställandet av naturen och miljön i det skick i vilket de var innan oljeskadan inträffade icke onödigt försvåras.

(upphävs)

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har *bekämpningsmyndigheter* rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller bekämpningsförnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande.

(3 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 200 .

Det lokala räddningsväsendet skall före utgången av 2006 utarbeta en plan för bekämpning av oljeskador inom sitt verksamhetsområde.

3.

Lag

om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 16 mars 1979 om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979) 16 § 4 mom., 18 § 3 mom. och 19 a § 2 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 16 § 4 mom. i lag 933/2003 samt 18 § 3 mom. Och 19 a § 2 mom. i lag 739/1985,
ändras 12 §, 13 § 4 punkten, 15 §, 18 § 1 mom., 19 § och 27 b § 3—5 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 12 § i lag 489/2000 och 935/2001, 13 § 4 punkten i lag 204/1987, 15 § i nämnda lag 489/2000, 18 § 1 mom. i nämnda lag 739/1985 och 489/2000 och 27 b § 3—5 mom. i nämnda lag 489/2000, som följer:

Gällande lydelse

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (*fartygsoljeskador*) ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral skall allmänt organisera och utveckla bekämpningen av oljeskador. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av fartygsoljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen samt på ägarna av en hamn, en industri- eller lagerinrättning eller ett varv. Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunen skall inom sitt område sörja för bekämpningen av fartygsoljeskador så som föreskrivs i denna lag. Kommunen skall för detta ändamål ha en plan för bekämpning av fartygsoljeskador, om detta inte med hänsyn till de lokala förhållandena

Föreslagen lydelse

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (fartygsoljeskador) ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral skall allmänt organisera och utveckla bekämpningen av oljeskador. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av bekämpningen av fartygsoljeskador och deltar vid behov i bekämpningen.

Det lokala räddningsväsendet skall inom sitt område handha bekämpningen av fartygsoljeskador så som föreskrivs i denna lag. Det lokala räddningsväsendet kan i samråd med en i 14 § avsedd ägare av en hamn eller inrättning eller ett varv komma överens om hur bekämpningen av fartygsol-

Gällande lydelse

är uppenbart onödigt, samt en därtill utsedd myndighet som inom kommunens område svarar för organiseringen och ledningen av bekämpningen. Kommunen kan komma överens om bekämpningen av fartygsoljeskador i samarbete med en annan kommun eller ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv, som avses i 14 §.

Kommunens plan för bekämpning av fartygsoljeskador skall underställas den regionala miljöcentralen för fastställelse.

Kommunen har rätt att enligt lagen om oljeskyddsfonden (379/1974) ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för anskaffning av materiel som överensstämmer med den fastställda planen för bekämpning av fartygsoljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen i enlighet med planen samt för utbildning av bekämpningspersonal. För att kommunen skall få ersättning till fullt belopp för anskaffning av sådan oljeskyddsmateriel för vilken kostnaderna överstiger 85 000 euro krävs att fondens direktions på förhand har godkänt anskaffningen.

Föreslagen lydelse

jeskador organiseras. Det lokala räddningsväsendet skall ha en plan för bekämpning av fartygsoljeskador, om detta inte är uppenbart onödigt med hänsyn till de lokala förhållandena. Bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse. Om innehållet i planen föreskrivs genom förordning av statsrådet.

De kommunala myndigheterna och verken skall delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och vid behov handha efterbehandlingen så som närmare anges i den plan för bekämpning av fartygsoljeskador som avses i 2 mom.

13 §

De myndigheter för oljeskadebekämpning som avses i denna lag är:

4) i en kommun den myndighet som kommunen utsett med stöd av 12 § 2 mom. och den ledare för bekämpningsarbeten som anges i planen för bekämpning av fartygsoljeskador.

4) *den lokala räddningsmyndigheten inom räddningsväsendet och räddningsledare som verkar som ledare för bekämpningen av fartygsoljeskador.*

15 §

Anses det behövt att förlägga bekämpningsredskap eller bekämpningsförnödenheter på ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad som ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skäligen kan åläggas anskaffa eller att förlägga sådana på andra än dylika ställen, ombesörjs anskaffningarna av Finlands miljöcentral på statens vägnar. *Kostnaderna för anskaffningarna kan*

15 §

Anses det nödvändigt att förlägga oljebekämpningsmateriel eller oljebekämpningsförnödenheter på de ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skäligen kan åläggas att anskaffa, eller att förlägga bekämpningsmateriel eller bekämpningsförnödenheter på andra än de här avsedda ställen, skall Finlands miljöcentral sköta an-

ersättas ur oljeskyddsfonden på det sätt som anges i lagen om oljeskyddsfonden.

Bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter som anskaffats kan av Finlands miljöcentral överlåtas i den regionala miljöcentralens, sjöfartsverkets, försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets eller någon annan statlig myndighets ägo eller besittning, eller i en kommuns eller en i 14 § avsedd hamn-, inrättnings- eller varvsägarbesittning. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av redskapen och förnödenheterna samt för att dessa vid behov utan dröjsmål skall kunna användas för bekämpning av oljeskador.

16 §

Kostnaderna för anskaffning av ovan i denna paragraf nämnda anordningar kan ersättas ur oljeskyddsfonden så som föreskrivs i lagen om oljeskyddsfonden.

+

18 §

Har olja flödar ut i vattnet från fartyg eller hotar fara för oljeläckage på grund av fartygs grundstötning eller maskinfel eller annan sjöolycka, skall fartygsbefälhavaren eller, såvida det är fråga om ovan i 14 § nämnda hamnars, inrättnings- eller varvsområde, ägaren omedelbart om oljeskadan eller hotet om sådan underrätta myndighet för oljeskadebekämpning, lotsstation, sjöbevakningssektion, kretsalarmeringscentral eller polisen samt vidta sådana omedelbara bekämpningsåtgärder som skäligen kan krävas av honom. Myndigheterna för oljeskadebekämpning skall förhindrande eller begränsande av skadorna skyndsamt vidta alla behövliga åtgärder, om kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till hotade ekonomiska eller andra värden.

De som deltagit i bekämpningsarbete har rätt att på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden ur fonden få ersättning för kostnaderna för bekämpningsåtgärder

skaffningarna på statens vägnar.

Finlands miljöcentral kan överlåta den bekämpningsmateriel och de förnödenheter som anskaffats till den regionala miljöcentralens, Rederiverkets, försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets eller någon annan statlig myndighets ägo eller besittning, eller i *det lokala räddningsväsendets* besittning eller i en sådan hamns, inrättnings eller ett sådant varvs besittning som avses i 14 §. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av bekämpningsmaterielen och förnödenheterna samt för att de vid behov utan dröjsmål kan användas för bekämpning av oljeskador.

16 §

(4 mom. upphävs)

18 §

Om olja har kommit ut i vattnet från ett fartyg, eller om fara för oljeläckage hotar då fartyget stöter på grund eller får maskinfel eller något annat haveri inträffar, skall fartygets befälhavare eller, om det är fråga om ovan i 14 § avsedda hamnars, inrättnings- eller varvsområde, ägaren till detta ofördörligen anmäla om oljeskadan eller hotet om en sådan till den *behöriga sjöräddningscentralen, sjöräddningsundercentralen eller nödcentralen* samt vidta sådana direkta bekämpningsåtgärder som han skäligen kan förutsättas vidta. Myndigheterna för bekämpning av oljeskador skall i brådskande ordning vidta alla sådana nödvändiga åtgärder för att avvärja skada eller begränsa den för vilka kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade.

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

som utförts i enlighet med 1 mom.

19 §

Har en fartygsoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall Finlands miljöcentral förordna om bekämpning och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetena. Om skadan inträffat eller risk för skada föreligger annanstans inom flera kommuner eller om skadan eller risken är så stor att kommunen inte skäligen kan åläggas att ensam sörja för bekämpningsarbetena, leds bekämpningsarbetet av den regionala brandchefen. Om bekämpningsarbetet härvid blir långvarigt eller det annars finns särskilda skäl därtill, kan Finlands miljöcentral bestämma annat i fråga om ledaren för bekämpningsarbetena.

I de fall som nämns i 1 mom. ställer Finlands miljöcentral behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena. I dessa fall är kommunen och den i 14 § nämnda ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skyldig att också utanför sitt område på begäran av ledaren för bekämpningsarbetena ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för nämnda ledare.

Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen av en oljeskada som avses i 1 mom.

De som lämnat bekämpningshjälp eller del tagit i bekämpningsåtgärderna har rätt att på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden få ersättning ur oljeskyddsfonden för kostnader för bistånd som avses i denna paragraf.

19 a §

För bekämpningshjälp och skada som berott på åtgärder som avses i 1 mom. har vederbörande rätt att få ersättning ur oljeskyddsfonden på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden.

Föreslagen lydelse

19 §

Har en fartygsoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall Finlands miljöcentral förordna om bekämpningen och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetet. *Finlands miljöcentral kan dessutom åta sig ansvaret för att bekämpningsarbetet utförs och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetet, om en skada har inträffat eller risk för skada föreligger annanstans, inom flera lokala räddningsväsendens områden, eller om skadan eller risken är så stor att det lokala räddningsväsendet inte rimligen kan förutsättas ensam sörja för bekämpningsarbetet, eller om bekämpningsåtgärderna i så fall blir långvariga, eller om det annars finns särskild anledning till detta.*

I de fall som avses i 1 mom. ställer Finlands miljöcentral behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetet. I dessa fall är *det lokala räddningsväsendet* och den i 14 § avsedda ägaren av en hamn, en inrättning eller ett varv skyldiga att också utanför sitt område på begäran ställa sina bekämpningsredskap och sina bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena.

Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen av en *fartygsoljeskada*.

19 a §

(2 mom. upphävs)

Kommunen är skyldig att på begäran ge handräckning till den myndighet som bekämpar fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen av olyckan kräver det, skall de kommunala myndigheterna utan dröjsmål vidta de åtgärder som bekämpningsberedskapen kräver redan innan begäran om handräckning har framställts.

Vad som i 13, 15, 18, 19 och 19 a § föreskrivs om bekämpningen av fartygsolyckor gäller i tillämpliga delar också bekämpningen av fartygskemikalieolyckor. Kommunen är skyldig att också utanför sitt område på begäran av den av Finlands miljöcentral tillsatta ledaren för bekämpningsarbetena ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för nämnda ledare för bekämpningen av fartygskemikalieolyckor.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 18 § 3 mom., 19 § 4 mom. och 19 a § 2 mom. om ersättning för hjälp vid bekämpning av fartygsolyckor och för skador orsakade av bekämpningen, betalas av statens medel full ersättning för hjälp som lämnats vid bekämpning av fartygskemikalieolyckor och för skador orsakade av bekämpningen. Den rätt som den som fått ersättning av staten har till ersättning för skadan av den som är ansvarig för skadan går över till staten i den utsträckning som ersättning har betalats.

---

*Det lokala räddningsväsendet är skyldigt att på begäran ge handräckning till den myndighet som bekämpar fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen av olyckan kräver det skall *det lokala räddningsväsendet* snabbt vidta de åtgärder som bekämpningsberedskapen kräver redan innan begäran om handräckning har framställts.*

Vad som i 13, 15, 18, 19 och 19 a § föreskrivs om bekämpningen av fartygsolyckor gäller i tillämpliga delar också bekämpningen av fartygskemikalieolyckor. *Det lokala räddningsväsendet* är skyldigt att också utanför sitt område på begäran av ledaren för bekämpningsarbetet till hans förfogande ställa sina bekämpningsredskap och sina bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för användningen av dem för att bekämpa fartygskemikalieolyckor.

För handräckning vid bekämpning av fartygskemikalieolyckor och för skador orsakade av bekämpningen betalas full ersättning av statens medel. I fråga om den som har fått ersättning av staten går hans rätt att få ersättning av den som är ansvarig för skadan över till staten till den del ersättning har betalats till honom.

Denna lag träder i kraft den 200.

Det lokala räddningsväsendet skall före utgången av 2006 för sitt område utarbeta en plan för bekämpning av fartygsolyckor.

Statsrådets förordning

om oljeskyddsfonden

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från miljöministeriet, föreskrivs med stöd av lagen den 2004 om oljeskyddsfonden (/2004):

1 kap.

Sökande av ersättningar och bidrag ur oljeskyddsfonden

1 §

Ansökan om ersättning och bidrag

Ersättningar och bidrag ur oljeskyddsfonden skall sökas skriftligen före utgången av kalenderåret efter en händelse för vilken enligt lagen om oljeskyddsfonden skall betalas ersättning eller bidrag. Av särskilda orsaker kan dock också en ansökan som lämnats in efter den utsatta tiden tas till behandling.

Ansökan skall riktas till oljeskyddsfondens styrelse och tillställas den behöriga regionala miljöcentralen, som ger sitt utlåtande om ansökan och vidarebefordrar handlingarna till miljöministeriet. Ansökan kan också lämnas in till den synenämnd som avses i 29 § i lagen om oljeskyddsfonden.

2 §

Uppgifter som skall ingå i ansökan

Oljeskyddsfondens styrelse ger närmare anvisningar om vilka uppgifter och utredningar som skall ingå i en ansökan om ersättning eller bidrag. Styrelsen kan också begära eller själv införskaffa sådana ytterligare utredningar som den anser nödvändiga.

Ett förhandsutlåtande kan ges om beviljandet av ersättningar och bidrag.

3 §

Ansökan om ersättning för kostnader för sanering av markgrund och grundvatten

En ansökan om ersättning som avses i 16 § i lagen om oljeskyddsfonden skall innehålla

1) uppgifter om det område som skall saneras och om fastighetens ägare och innehavare,

2) fastighetsägarens samtycke till saneringen, om han själv inte är sökande,

3) en utredning om saneringsbehovet, hur brådskande saneringen är och dess betydelse för skyddet av miljön,

4) en plan för saneringsarbetet, behandlingen av det oljiga avfallet från saneringen samt om uppföljningen av saneringens miljöverkningar,

5) en uppskattning av kostnaderna samt till vilket belopp ersättning söks,

6) en utredning om att det finns förutsättningar enligt 16 § 2 mom. i lagen om oljeskyddsfonden för att ersättning skall beviljas,

7) en utredning om att det finns ett miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (86/2000) för saneringen, eller att beslutet om saneringen i övrigt fattats enligt miljöskyddslagen,

8) den i 16 § i lagen om oljeskyddsfonden avsedda försäkran av fastighetsägaren,

9) de övriga uppgifter och utredningar som oljeskyddsfondens styrelse förutsätter.

I den regionala miljöcentralens utlåtande skall särskilt ställning tas till huruvida det finns förutsättningar enligt 16 § 2 mom. i lagen om oljeskyddsfonden att bevilja ersättning och skall innehålla en bedömning av hur nödvändig och brådskande saneringen är med tanke på skyddet av miljön.

4 §

Godtagbara bekämpningskostnader

Som sådana bekämpningskostnader som avses i 14 § i lagen om oljeskyddsfonden och som berättigar till ersättning anses de extra kostnader som bekämpningen orsakat, såsom löner för personer som tillfälligt anställts för bekämpningsåtgärderna samt för den ordinarie bekämpningspersonalen samt värdet av eller värdeminskningen på de förnödenheter, anläggningar, utrustning och andra bruksföremål som förbrukats eller fördärvats under bekämpningsarbetet.

2 kap.

Oljeskyddsfondens styrelse och personal

5 §

Oljeskyddsfondens styrelses uppgifter

Utöver vad i lagen om oljeskyddsfonden föreskrivs om styrelsens uppgifter då ersättningar och bidrag beviljas skall oljeskyddsfondens styrelse

- 1) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan,
- 2) besluta om fondens budget och dispositionsplanen för medlen,
- 3) sörja för fondens likviditet,
- 4) godkänna och underteckna fondens bokslut och årligen före utgången av mars sända det till miljöministeriet för fastställelse och
- 5) årligen utarbeta fondens verksamhetsberättelse och före utgången av mars månad följande kalenderår sända det för kännedom till finansministeriet, statskontoret och statens revisionsverk.

6 §

Styrelsens sammansättning

Till oljeskyddsfondens styrelse hör utöver ordföranden högst sex medlemmar som har var sin personliga suppleant. Styrelsens ordförande skall kunna anses opartisk i ärenden som gäller oljeskador.

I styrelsen skall finnas representanter för inrikesministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, kommunerna, miljövårdsorganisationerna samt för oljebranschen. Styrelsen kan dessutom utse en eller flera permanenta sakkunniga.

I ersättningsärenden som gäller landskapet Åland skall styrelsen som sakkunnig höra en representant för landskapet Åland. Styrelsen kan vid behov också höra andra sakkunniga.

7 §

Arbetsutskottet och dess behörighet

Till styrelsens arbetsutskott hör styrelsens ordförande och vice ordförande samt två andra medlemmar som styrelsen utser inom sig och av vilka en representerar de statliga myndigheterna, en kommunerna och en oljebranschen. Vice ordföranden och medlemmarna har av styrelsen utsedda suppleanter, som kan vara även suppleanter i styrelsen.

8 §

Beslutförhet

Styrelsen är beslutför då ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av medlemmarna eller deras suppleanter är närvarande.

Arbetsutskottet är beslutfört då ordföranden eller vice ordföranden och minst två medlemmar eller deras suppleanter är närvarande.

9 §

Behandling av ärenden i styrelsen och arbetsutskottet

Styrelsen och arbetsutskottet sammanträder på kallelse av ordföranden eller, om han är förhindrad, på kallelse av vice ordföranden.

Om åsikterna går i sär vid behandlingen av ett ärende, avgörs ärendet genom röstning med iakttagande av samma förfarande som i en kollegial domstol.

Protokollen över styrelsens och arbetsutskottets möten och styrelsens expeditioner undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren.

10 §

Fondens personal

Oljeskyddsfonden skall ha en generalsekretär och vid behov andra sekreterare, som anställs av miljöministeriet.

Arvodena för styrelsens ordförande, medlemmar, sekreterare och sakkunniga fastställs av miljöministeriet på förslag av styrelsen.

3 kap.

Synerämnd och ikraftträdande

11 §

Synerämnens uppgifter

Synerämnden skall med anledning av en oljeskada förrätta syn, varvid skadan och den som orsakat den utreds och de ersättningar

som skall betalas för skadan bedöms. Nämndens utlåtande skall tillställas oljeskyddsfondens styrelse.

De berörda skall ges möjlighet att bli hörda under syneförrättningen.

12 §

Synerämnens sammansättning

I synerämnden ingår en ordförande, som är en person som den regionala miljöcentralen har förordnat till uppgiften, och minst två medlemmar. Beroende på oljeskadans art skall den ena av medlemmarna vara sakkunnig inom naturvetenskaper eller miljöekonomi, och den andra skall vara förtrogen med bedömning av skador.

13 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 2004. Genom denna förordning upphävs förordningen av den 28 oktober 1985 om oljeskyddsfonden (828/1985) jämte ändringar.

Helsingfors den 2004

Miljöminister

Lagstiftningsråd